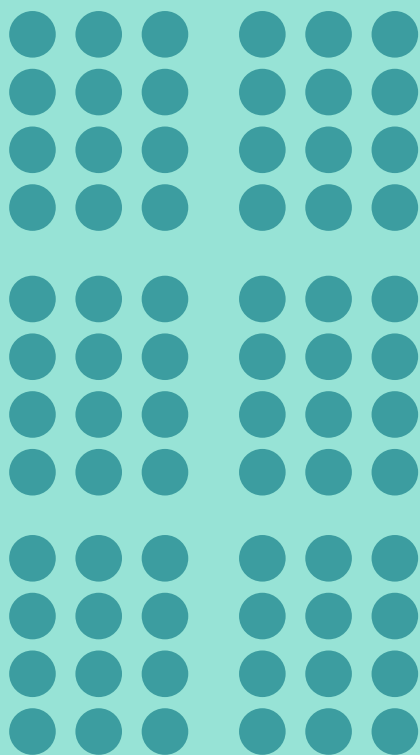

Puolueiden kannatusrakenne eduskuntavaaleissa

2023

PUOLUEIDEN
KANNATUSRAKENNE
EDUSKUNTAVAALEISSA 2023

Julkaisija ja tekijänoikeuden haltija:
Kansallinen kulttuurisäätiö s.r. / Ajatuspaja Toivo

Toimitus: Sini Ruohonen
Taitto: Eetu Lehmusvaara

ISBN 978-952-7402-33-7 (pdf)

JOHDANTO	5
VALTAKUNNALLISESTI	8
Miesehdokkaat pärjäsivät kokoomuksessa	9
Nuoret ja seniori-ikäiset ehdokkaat saivat eniten ääniä SDP:ssa	10
Aiemmin ehdolla olleet toivat yli puolet äänistä	11
Vasemmistoliiton eduskuntaryhmä varsin homogeeninen	13
VAALIPIIREITTÄIN	14
Helsinki	19
Uusimaa	23
Varsinais-Suomi	27
Satakunta	31
Häme	35
Pirkanmaa	39
Kaakkois-Suomi	43
Savo-Karjala	47
Vaasa	51
Keski-Suomi	55
Oulu	59
Lappi	63
JOHTOPÄÄTÖKSET	67

Johdanto

Vuoden 2023 eduskuntavaaleissa vahvistui kolmen suuren puolueen asetelma. Ikään kuin olisi palattu aikaan, jolloin vuosien 1991–2011 tilanteeseen sillä erotuksella, että keskustan tilalle on nyt kaksien viime vaalien perusteella noussut perussuomalaiset. Nähtäväksi jää, palaammeko myös asetelmaan, jossa hallitus muodostetaan kolmen suurimman toimesta 2/3-periaatteella vai olemmeko siirtymässä blokkijärjestelmään, jossa oikeisto- ja vasemmistoryhmittymät vuorotellavat hallituksessa.

Kolmella suurimmalla puolueella oli vuoden 2019 vaalien jälkeen yhteensä 117 paikkaa ja ero kolmanneksi tulleen kokoomuksen ja neljänneksi suurimman keskustan välillä oli vain seitsemän paikkaa.

Nyt vuoden 2023 vaaleissa kokoomuksen (48), perussuomalaisten (46) ja SDP:n (43) kuilu neljänneksi tulleeseen keskustaan (23) on kasvanut selvästi. Vihreät ja vasemmistoliitto kutistuivat selvästi keskisuurten puolueiden joukosta pieniksi puolueiksi. Kolmella suurimmalla puolueella on siis nyt uudessa eduskunnassa yhteensä 137 kansanedustajaa.

RKP:n ja kristillisdemokraattien paikkamäärät pysyivät samoina (RKP: 9, KD: 5) kuin eduskuntavaaleissa 2019. Vaikka puolueiden kannatus on käytännössä sama (4,3 ja 4,2 %), on puolueiden kansanedustajamäärissä suuri ero. Tämä johtuu siitä, että RKP:lla kannatus painottuu muutamaaan vaalipiiriin, kun taas KD:lla kannatus tulee tasaisesti ympäri maata. Liike nyt pysyi yhdessä kansanedustajassa.

Tarkastelemme tässä selvityksessä sekä valtakunnallisesti että vaalipiirikohtaisesti seuraavia tietoja kuudesta suurimmasta eduskuntapuolueesta:

- Äänimäärien, kannatusosuuksien ja paikkamäärien muutokset vuoden 2019 ja 2023 vaalien välillä suurimmissa eduskuntapuolueissa
- Ehdokkaiden määrät ja äänimäärät sukupuolittain
- Ehdokkaiden määrät ja paikkojen määrät neljässä ikäluokassa
- Vuoden 2019 vaaleihin osallistuneiden ehdokkaiden osuus ehdokkaista ja heidän äänimääränsä osuus vaalituloksesta.

Valitsimme tarkempaan tarkasteluun vain kuusi suurinta eduskuntapuoluetta eli kokoomuksen, perussuomalaiset, SDP:n, keskustan, vihreät ja vasemmistoliiton. Tosin RKP:n ja vasemmistoliiton ero paikkamäärässä on enää yhden edustajan verran, kun Ahvenanmaa lasketaan mukaan. Perustelemme rajausta kuitenkin sillä, että pidemmän aikavälin trendejä tarkastellessa ja tämän analyysin ver-

taaminen aiempiin on mielekästä juuri näillä puoluevalinnoilla. Toisekseen RKP:n tulokseen ei liity historiallisen katsannon perusteella juurikaan vaihtelua, mikä tekisi puolueesta kiinnostavan analysoitavan vaalituloksen osalta.

Raportti on jatko-osa ennen vaaleja julkaistulle ”Dataa ehdokasasettelusta” -selvitykselle¹. Olemme Ajatuspaja Toivossa julkaisseet vastaavia selvityksiä myös vuoden 2021 kuntavaaleista ja vuoden 2022 aluevaaleista.

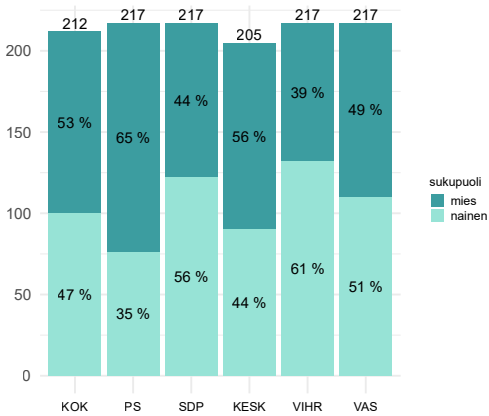
Tämän selvityksen data-aineistot on kerätty Oikeusministeriön tieto- ja tulospalvelusta ja analysoitu Ylen tulospalvelua hyödyntäen. Selvityksen ovat laatineet VTM Sini Ruohonen, LuK Arvi Tolvanen ja VTK Emma Hyvärinen.

Valtakunnallisesti

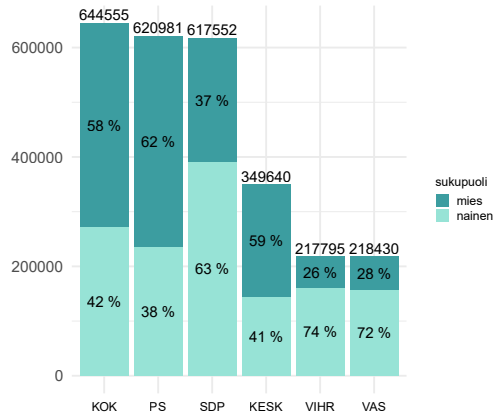
Tässä luvussa vertaillaan kuuden suurimman puolueen eli kokoomuksen, perussuomalaisten, SDP:n, keskustan, vihreiden ja vasemmistoliiton osalta ehdokaslistoja ja vaalitulosta.

Miesehdokkaat pärjäsivät kokoomuksessa

Ehdokasmäärät sukupuolittain, koko maa

Äänimäärät sukupuolittain, koko maa

Kaikissa muissa puolueissa ehdokasasettelu noudatti 60/40-periaatetta² sukupuolijaossa paitsi perussuomalaisissa ja vihreissä. Perussuomalaisten lisäksi keskustassa ja kokoomuksessa oli enemmän mies- kuin naisehdokkaita.

Toisessa kuviossa esitetään naisten ja miesten saama osuus äänistä kussakin puolueessa. Naiset saivat ehdokasosuuftaan enemmän ääniä kaikissa muissa puolueissa paitsi kokoomuksessa. Esimerkiksi perussuomalaisten listoilla naisten osuus oli 35 % ehdokkaista mutta PS:n äänistä naiset keräsivät 38 %.

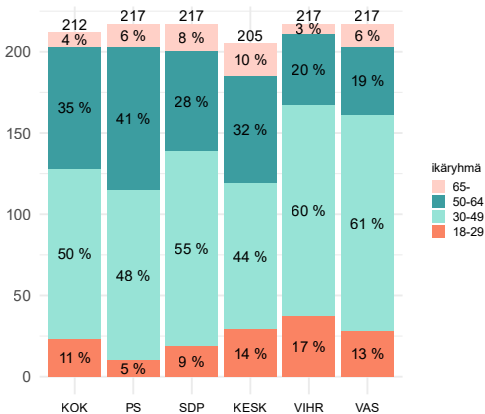
Vasemmistoliitossa ja vihreissä äänet painoutuivat huomattavan voimakkaasti naisehdokkaille. Vihreiden äänistä 74 % annettiin naisehdokkaille, ja vasemmistoliitossakin 72 %. Vihreiden sukupuolittuneisuus näkyi jo ehdokasasettelussa ja aiempien vaalien tulok-

² 60/40-periaatteella tarkoitetaan sitä, että kummankin sukupuolen edustus on 40 ja 60 prosentin välissä.

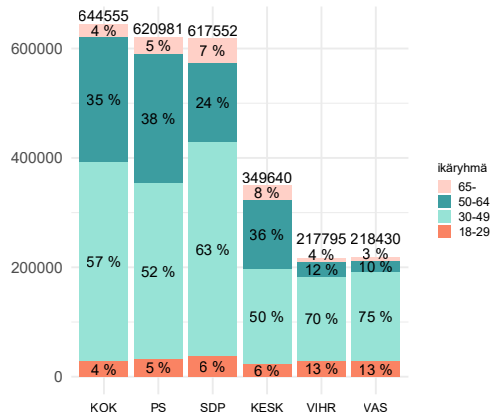
sisä, mutta vasemmistoliitossa tilanne on jakaantuneempi kuin aiemmin. Viime vaalikaudella vasemmistoliiton 16 kansanedustajasta seitsemän oli miehiä ja yhdeksän naisia. Nyt 11-henkisessä ryhmässä miehiä on enää kaksi.

Nuoret ja seniori-ikäiset ehdokkaat saivat eniten ääniä SDP:ssä

Ehdokkaat ikäryhmittäin, koko maa

Äänimäärät ikäryhmittäin, koko maa

Perussuomalaisten ehdokkaista 5 % oli alle 30-vuotiaita, ja puolueen äänistä tämä ryhmä sai saman osuuden (5 %). Nuorten menestyminen perussuomalaisissa näkyy myös eduskuntaryhmässä, jossa on kaksi alle 30-vuotiasta edustajaa. Muissa puolueissa nuoret saivat ehdokasosuuksiensa nähden vähemmän ääniä, mutta toki SDP:sta meni nuoria läpi kolme.

Vaikka nuorten osuus listoilla vaihteli reilusti keskustan 5 prosentista vihreiden 17 prosenttiin, äänimäärät jakaantuivat melko

tasaisesti. Nuoret siis saivat suht' saman verran ääniä kuudessa suurimmassa puolueessa. Keskustassa vähiten, 22 414 ja SDP:ssa eniten 36 703.

30–49-vuotiaiden ikäryhmän osuus kullakin listalla oli keskustan 44 prosentista vihreiden 60 prosenttiin. Äänet jakaantuivat siten, että vihreissä ja vasemmistoliitossa tämä ikäryhmä sai yli 70 % äänistä. Kaikissa puolueissa tämä ikäryhmä keräsi enemmän ääniä kuin mikä ryhmän suhteellinen osuus oli ehdokkaista.

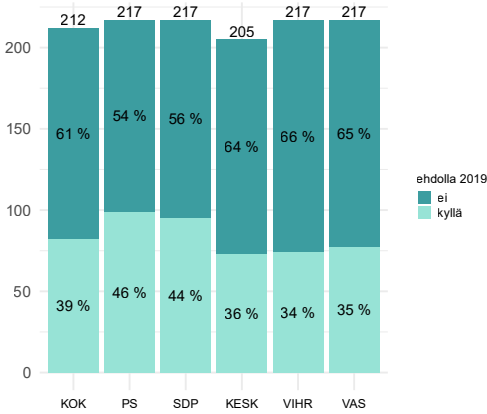
50–64-vuotiaiden ehdokkaiden osuus oli suurin perussuomalaisissa (41 %) ja pienin vasemmistoliitossa (19 %). Vihreät ja vasemmistoliitto eroavat jälleen muista puolueista siinä, että ehdokasosuuteen nähden tämä 50–64-vuotiaiden ikäryhmä keräsi selvästi vähemmän ääniä (vihreissä 20 % ehdokkaista, 12 % äänistä ja vasemmistoliitossa 19 % ehdokkaista, 10 % äänistä). Kokouksessa tämän ikäryhmän osuus ehdokkaista oli tismalleen sama kuin ehdokasryhmän osuus äänistä eli 35 %.

Senioriehdokkaiden eli yli 65-vuotiaiden määrä oli suhteellisesti ja absoluuttisesti isoin keskustassa. Eniten yli 65-vuotiaat ehdokkaat saivat kuitenkin ääniä SDP:n listoilta. SDP siis sai eniten kerättyä ääniä paitsi nuorille ehdokkaille myös senioriehdokkaille.

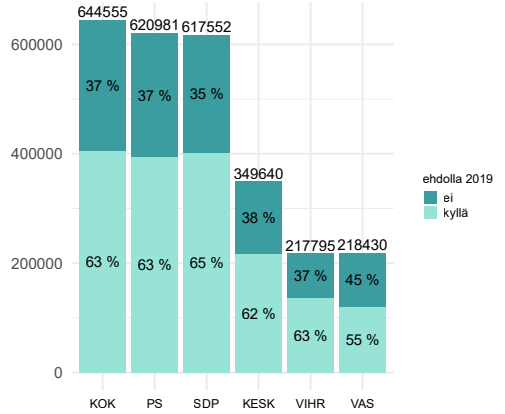
Aiemmin ehdolla olleet toivat yli puolet äänistä

Koko maassa perussuomalaisten listoilla oli kuudesta suurimmasta puolueesta eniten sellaisia ehdokkaita, jotka olivat ehdolla myös vuoden 2019 vaaleissa. Vihreillä oli eniten uusia ehdokkaita. Tosin tässä ”uusien” joukossa voi olla myös joitakin henkilöitä, jotka eivät osallistuneet vuoden 2019 vaaleihin, mutta ovat olleet ehdolla tai tulleet jopa valituksi aiemmin.

Moniko puolueen ehdokkaista oli ehdolla myös 2019, koko maa

Paljonko ääniä 2019 ehdolla olleet saivat verrattuna uusiin, koko maa

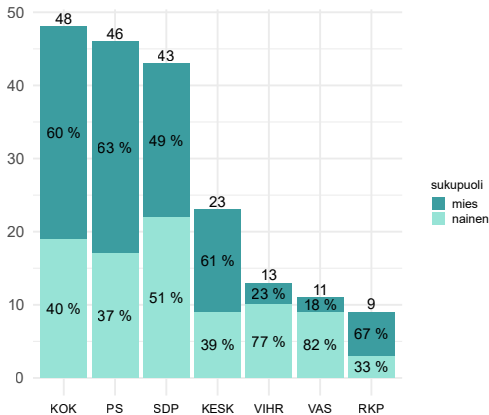

Ehdokasosuuden ja äänisosuuden vertailu osoittaa, että ns. konkariehdokkaat keräsivät ääniä uusiin ehdokkaisiin nähden muita puolueita enemmän kokoomuksessa, keskustassa ja vihreissä. Esimerkiksi kokoomuksen ehdokkaista 39 % oli ehdolla 2019 vaaleissa, ja tämä ryhmä keräsi äänistä 63 %.

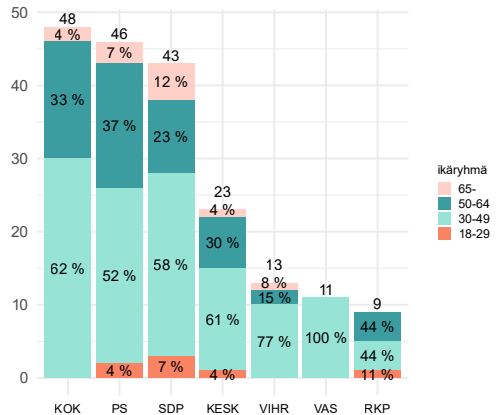
Mielenkiintoisesti kolmessa suurimmassa puolueessa ehdokkaat, jotka olivat osallistuneet vuoden 2019 vaaleihin keräsivät 63–65 prosenttia äänistä. Näyttää siis siltä, että vaikka perussuomalaisilla oli suhteellisesti enemmän ”vanhoja” ehdokkaita listoilla, nämä eivät keränneet sen enempää ääniä kuin kokoomuksen ja SDP:n konkariehdokkaat.

Vasemmistoliiton eduskuntaryhmä varsin homogeeninen

Kansanedustajat sukupuolittain, koko maa

Kansanedustajat ikäryhmittäin, koko maa

Kuuden suurimman puolueen eduskuntaryhmissä vain kolmessa on alle 30-vuotiaita kansanedustajia. Nuori edustaja puuttuu jopa suurimmalta puolueelta kokoomukselta. Sen sijaan 48 hengen ryhmästä peräti 62 % eli 30 henkilöä kuuluu ikäryhmään 30–49-vuotiaat. Vaikka vihreiden ehdokkaista 17 % oli nuoria, yksikään ei tullut valituksi. Sen sijaan puolueella on peräti kaksi yli 65-vuotiasta kansanedustajaa, vaikka heitä oli koko maassa ehdokkaina vain kuusi.

Vasemmistoliiton eduskuntaryhmä on hämmästyttävän homogeeninen. Kaikki 11 kansanedustajaa ovat iältään 30–49-vuotiaita ja yhdeksän heistä on naisia. Toiseksi sukupuolittunein ryhmä on vihreillä, jonka 13 edustajasta vain kolme on miehiä. Myös tästä ryhmästä peräti 10 kuuluu ikäryhmään 30–49-vuotiaat.

Vaalipiireittäin

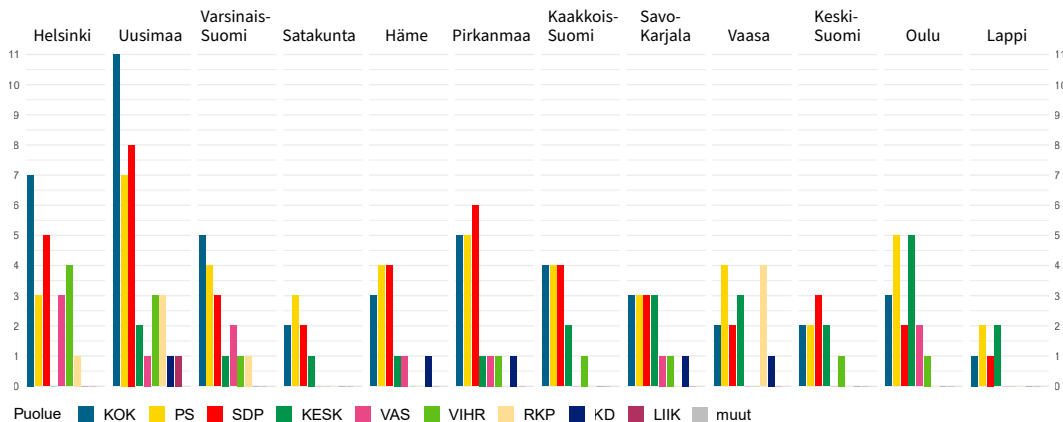
Vaalit käydään Suomessa 13 vaalipiirissä, jotka ovat äänioikeutettujen ja siten edustajien paikkamääriltään hyvin eri kokoisia. Lapin vaalipiiri on Manner-Suomen 12 vaalipiiristä pienin, äänioikeutettuja oli vain 159 503 ja kansanedustajia valitaan kuusi. Uudenmaan vaalipiiri on suurin – äänioikeutettuja oli 801 205 ja valittavia kansanedustajia 37. Jo pelkästään tämä ääripäiden välinen kuilu kertoo, kuinka erilaisia vaaleja Suomessa käydään.

Kun tarkastellaan ehdokasasettelua ja tuloksia, on oleellista selvittää kunkin vaalipiirin tilanne erikseen. Eduskuntavaalit ovat eriliset vaalit joka vaalipiirissä. Asetelmiin toki vaikuttavat samanlaisesti kaikissa vaalipiireissä valtakunnallinen poliittinen tilanne, politiikan julkisuus ja puolueiden kampanjat. Sekä yhä enenevässä määrin sosiaalinen media, jossa ehdokkaat viestivät ei paitsi oman vaalipiirinsä äänestäjille, vaan esimerkiksi TikTokissa kaikille – näin yksittäiselle äänestäjälle näyttäytyvä politiikan julkisuus voi olla hyvin yksittäisten poliitikon varassa. Tiedyt alustat tavoittavat tietynikäiset ja tietynlaisen elämäntavan omaksuneet ihmiset.

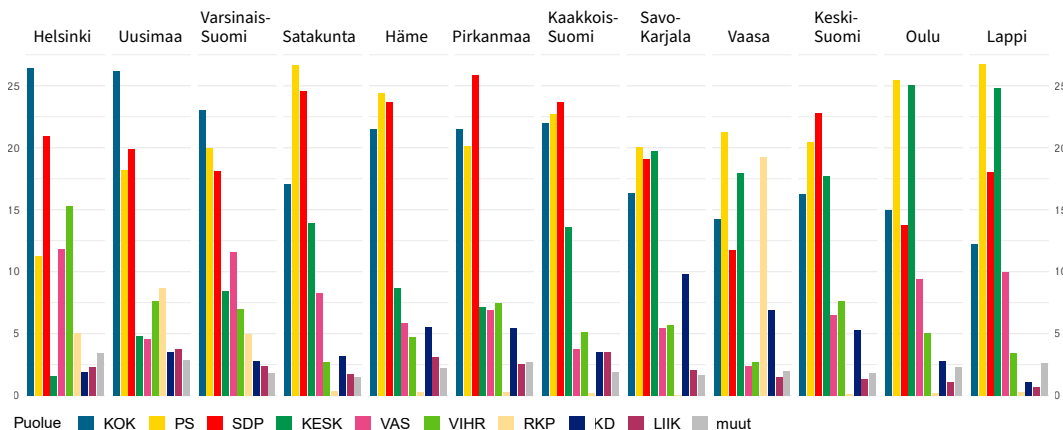
Eri puolueilla on historiallisesti erilaiset kannatuspohjat maantieteellisesti. Keskustan vahvoja alueita ovat aiemmin olleet haja-asutusalueet, kun taas kokoomus ja vihreät ovat pärjänneet kasvavilla kaupunkiseuduilla ja SDP kaupunkiseuduilla, joilla on ollut teollisuutta.

Näissä vaaleissa vaalikarttaan tuli kuitenkin historiallinen muutos, kun keskusta ei ollut suurin missään vaalipiirissä. Sen sijaan perussuomalaiset otti ykkössijan ensi kertaa useissa vaalipiireissä, kuten oheiset kuviot osoittavat. Näyttää ilmeiseltä, että jos keskustaa mielii takaisin suurten puolueiden joukkoon, on sen pääkilpakumppani perussuomalaiset.

Kansanedustajapaikat vaaliyhteistössä, eduskuntavaalit 2023

Puolueiden ääniosuudet (prosenttia) vaaliyhteistössä, eduskuntavaalit 2023

Vaalipiirien välinen muutosvertailu osoittaa yhdellä silmäyksellä, miten puolueet onnistuivat tai epäonnistuivat eri puolella Suomea. Tulokset osoittavat, että voittajat olivat voittajia ja häviävät häviäjiä hyvin systemaattisesti eri puolella Suomessa.

Vihreiden ja keskustan kannatus laski jokaisessa vaalipiirissä ja vasemmistoliitonkin kaikkialla muualla paitsi Helsingissä. Suurimmat tappiot vihreät kärsi vahvoilla kannatusalueillaan – kahden paikan menetys sekä Helsingissä että Uudellamaalla. Varsinais-Suomessa yksi paikka pysyi, mutta Pirkanmaalla puolue menetti toisen edustajansa.

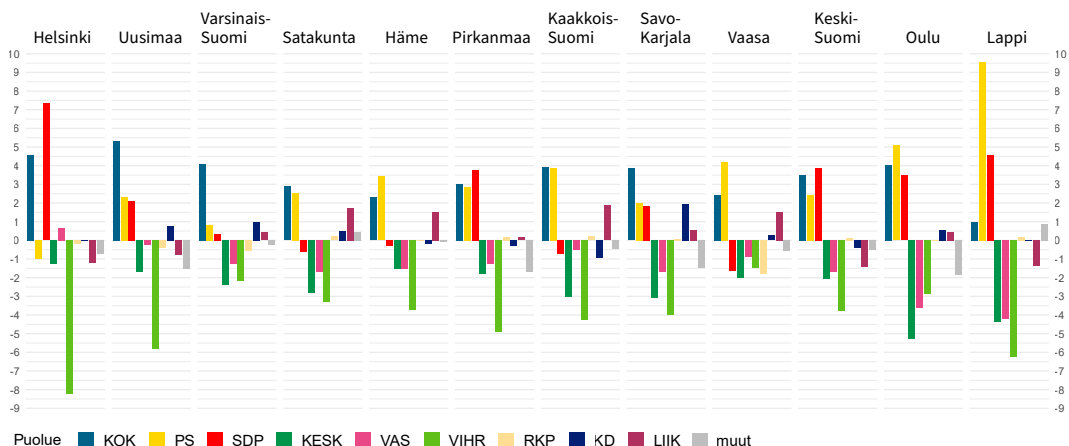
Keskusta ei hävinnyt missään vaalipiirissä enempää kuin yhden edustajan paikan, mutta yksi paikka lähti yhteensä kahdeksassa vaalipiirissä. Rajuinta oli keskustan kannatusosuuksien laskut Oulun ja Lapin vaalipiireissä.

Kokoomus kasvatti kannatusosuuttaan jokaisessa Manner-Suomen vaalipiirissä. Lisää kokoomusedustajia tuli Uudellemaalle kaksi, ja kahdeksassa muussa vaalipiirissä yhden paikan verran.

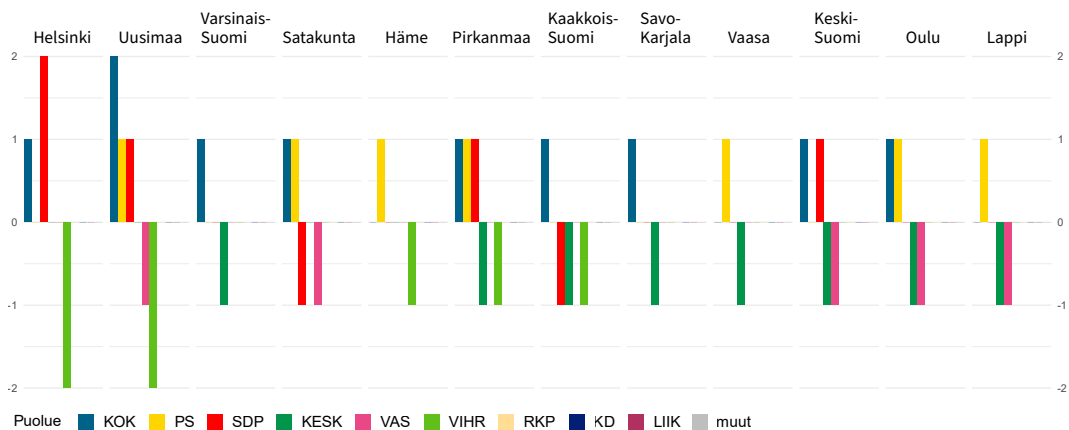
Perussuomalaisen kannatus kasvoi kaikissa muissa vaalipiireissä paitsi Helsingissä. Lapissa nousu oli lähes 10 prosenttiyksikköä, millä tuli kuitenkin vain yksi lisäpaikka. Perussuomalaiset sai yhden edustajan lisää seitsemässä vaalipiirissä.

SDP:n paikkamäärä eduskunnassa kasvoi kolmella. Tulos on hyvä ottaen huomioon pääministeripuolueen aseman. Pääministeripuolue ei ole onnistunut 40 vuoteen nostamaan kannatustaan kuin vuoden 2003 vaaleissa, jolloin SDP Paavo Lipposen ollessa pääministeri sai lisää ääniä, mutta menetti silloinkin ykköspaikan. SDP ei kuitenkaan samalla tavalla ollut vaalivoittaja kuin kokoomus ja perussuomalaiset, sillä puolue myös menetti paikkoja – tappiot tulivat Satakunnassa ja Kaakkois-Suomessa.

Puolueiden ääniosuuden (%-yks) muutos vaalipiireittäin eduskuntavaalien 2019 ja 2023 välillä

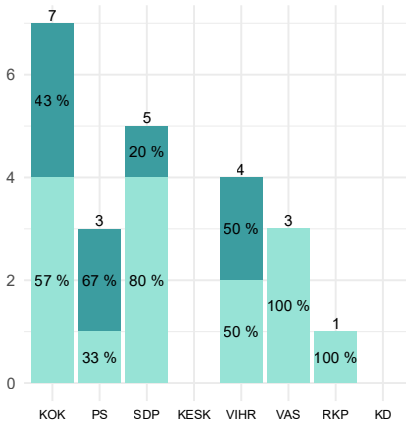
Puolueiden kansanedustajapaikkojen muutos vaalipiireittäin eduskuntavaalien 2019 ja 2023 välillä

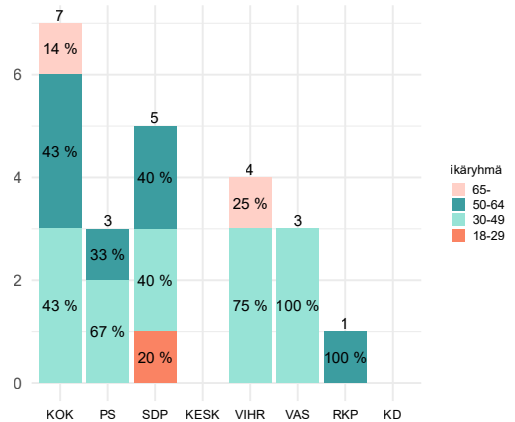
Helsinki

Helsingin vaalipiiristä valittiin 23 edustajaa. Se on maan toiseksi suurin vaalipiiri 546 375 äänioikeutetulla. Suurin puolue oli kokoomus, jonka paikkamäärä nousi yhdellä. SDP:n kannatus nousi kahdella paikalla, ja vihreiden laski samalla mitalla. Joten SDP:sta tuli vaalipiirin toiseksi suurin puolue. Keskusta ei saanut yhtään paikkaa Helsingistä. Helsinki oli maan ainoa vaalipiiri, jossa naisia valittiin enemmän kuin miehiä, peräti 15 naista ja vain seitsemän miestä. SDP:n viidestä edustajasta neljä on naisia, ja vasemmistoliitolla kaikki kolme. Vain SDP:n listalta pääsi läpi alle 30-vuotias ehdokas.

Kansanedustajat sukupuolittain, Helsinki

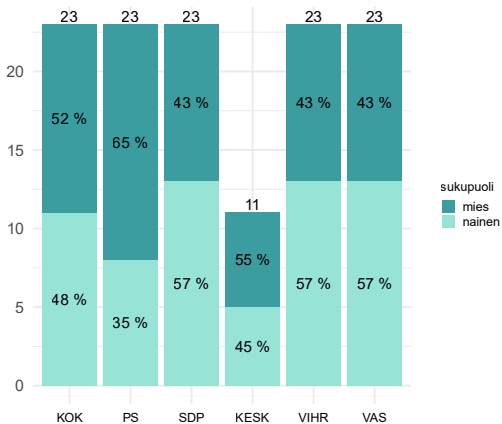
Kansanedustajat ikäryhmittäin, Helsinki

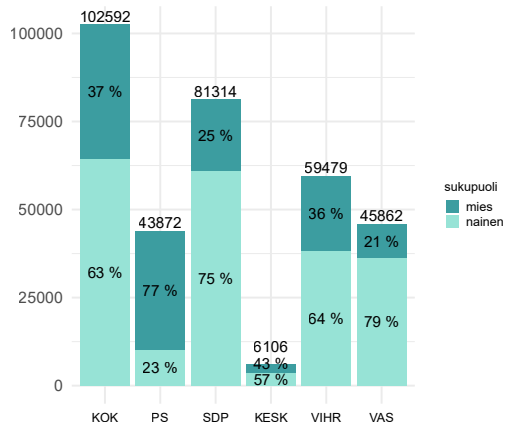
Sukupuolijakaumat ovat Helsingissä kaikkien puolueiden ehdokaslistoilla varsin tasapainoiset. Perussuomalaisissa jakauma 35 % naisia ja 65 % miehiä oli sama kuin koko maassa.

Vaalituloksissa naiset kuitenkin ”jyräsivät” kaikkien muiden paitsi perussuomalaisten ehdokkaiden osalta. Perussuomalaiset miesehdokkaat keräsivät peräti 77 % äänistä. Suuremmista puolueista SDP:n naisehdokkaat keräsivät 75 % äänistä, ja vasemmistoliitossa naiset saivat peräti 79 % äänistä. Vaikka kokoomuksen miesehdokkaat saivat yhteensä koko maassa enemmän ääniä kuin naiset, Helsingissä tilanne oli päinvastoin. Listalla oli 11 naisehdokasta (48 %), mutta äänistä he saivat 63 %.

Ehdokasmäärät sukupuolittain, Helsinki

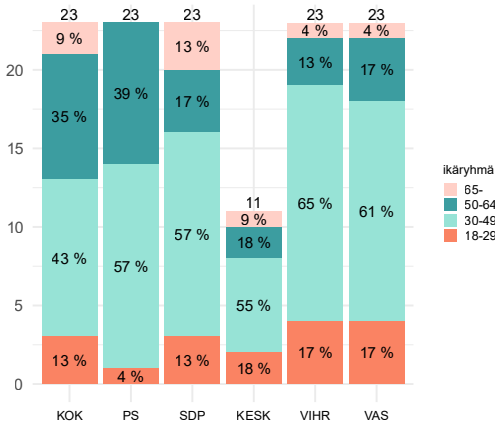
Äänimäärät sukupuolittain, Helsinki

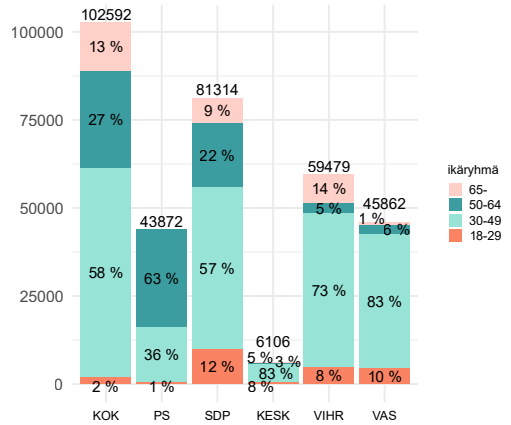
Ehdokkaiden ikäjakaumasta nousee esiin se, että perussuomalaisilla ei ollut Helsingissä yhtäkään yli 65-vuotiaasta ehdokasta. Kysyntää olisi saattanut olla, sillä nyt PS:n ehdokkaista 39 % kuului 50–64-vuotiaiden ikäluokkaan, mutta äänistä tämä joukko keräsi peräti 63 %. Vastaavasti nuoret perussuomalaisten ehdokkaat saivat Helsingissä alle 1 % puolueen äänistä.

Myös kokoomuksessa nuoret saivat huonosti ääniä. Ehdokkaista 13 % oli alle 30-vuotiaita, muuta äänistä heille päättyi vain alle 2 %. Erityisen hyvin pärjäisivät Helsingissä SDP:n nuoret ehdokkaat saaden peräti 12 % kaikista puolueen äänistä (vrt. koko maassa 6 %).

Ehdokkaat ikäryhmittäin, Helsinki

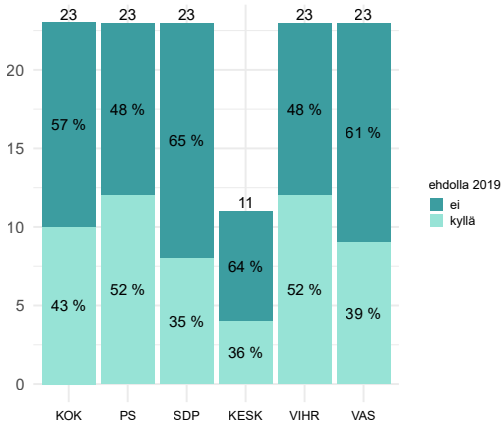

Äänimäärät ikäryhmittäin, Helsinki

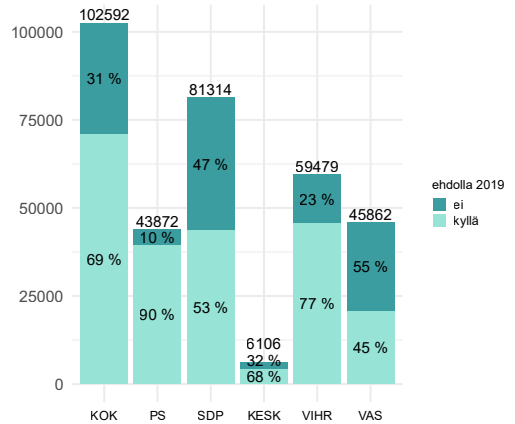

Erityisesti vihreät ja perussuomalaiset luottivat Helsingissä konkariehdokkasiin. Molemmissa puolueissa oli yli puolet ehdokkaista osallistunut vuoden 2019 vaaleihin. Perussuomalaisten menestys Helsingissä nojasi pitkälti näihin ehdokkasiin, sillä puolueen äänistä 90 % annettiin tälle ehdokasjoukolle. Jussi Halla-ahon äänet olivat puolet listan äänistä eli se ei pelkästään selitä tilannetta. Kokoomuksen äänestäjistä 69 % valitsi ”vanhan” ehdokkaan. SDP:lla oli uusia ehdokkaita peräti 65 % ja he saivatkin puolueen 47 % äänistä.

Moniko puolueen ehdokkaista oli ehdolla myös 2019, Helsinki

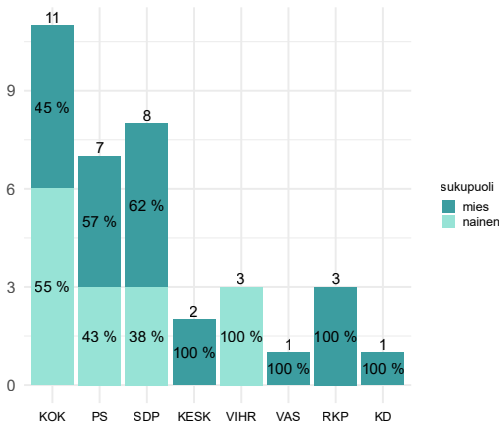
Paljonko ääniä 2019 ehdolla olleet saivat verrattuna uusiin, Helsinki

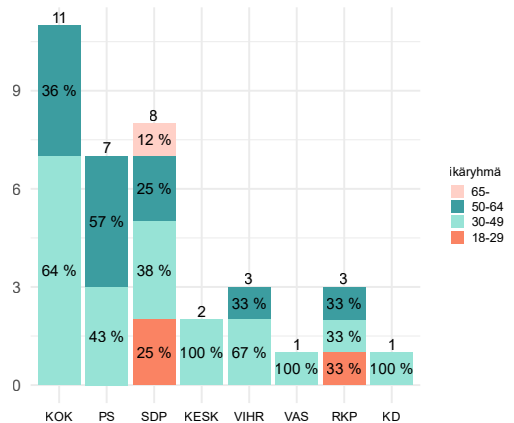
Uusimaa

Uusimaa on suurin vaalipiiri (801 205 äänioikeutettua) ja sieltä valitaan lähes viidennes koko eduskunnasta – 37 edustajaa. Kokoomus sai kaksi lisäpaikkaa ja oli vaalipiirin suurin. SDP ja PS kasvoivat myös yhdellä paikalla, sen sijaan vihreät hävisivät kaksi ja vasemmistoliitto yhden paikan. Vihreiden kolme edustajaa ovat kaikki naisia, ja kokoomuksen ryhmässä on naisemmistö, mutta kaikissa muissa ryhmissä on ainoastaan tai enemmistö miehiä. Näin ollen 37 edustajasta 15 on naisia ja 22 miehiä. SDP:lla on Uudellamaalla edustaja kaikista ikäryhmistä. Myös RKP:lla yksi edustaja on alle 30-vuotias ja Liike Nytin Hjallis Harkimo yli 65-vuotias (puolue on jätetty pois taulukoista, sillä edustajia on vain tämä yksi Uudeltamaalta).

Kansanedustajat sukupuolittain, Uusimaa

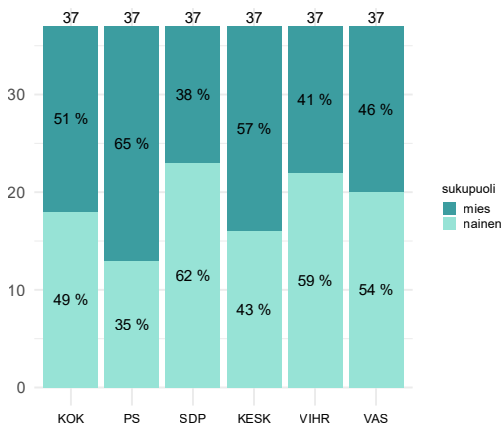

Kansanedustajat ikäryhmittäin, Uusimaa

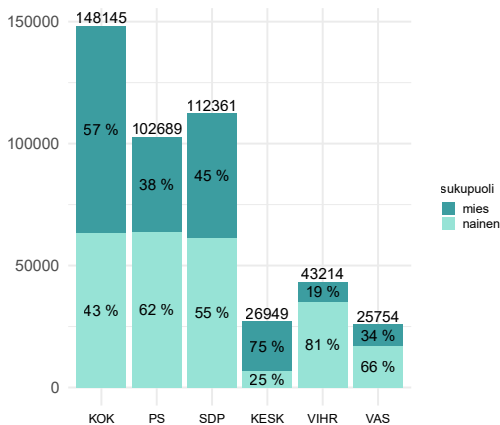

Ehdokasasettelun sukupuolijakauma on kuudessa puolueessa lähes identtinen koko maan kanssa. Sen sijaan kiinnostavat havainnot nousevat SDP:n ja perussuomalaisten tuloksista. Vaikka SDP:n naisehdokkaat koko maan tasolla saivat osuuttaan paremman tuloksen äänissä, Uudellamaalla kävi päinvastoin. SDP:n listalla oli naisia peräti 62 %, mutta äänistä he saivat vain 55 %. Sen sijaan perussuomalaiset naisehdokkaat pärjäsivät vaalipiirissä paremmin – naisten osuus listalta oli 35 %, mutta äänistä he saivat peräti 62 %.

Ehdokasmäärät sukupuolittain, Uusimaa

Äänimäärät sukupuolittain, Uusimaa

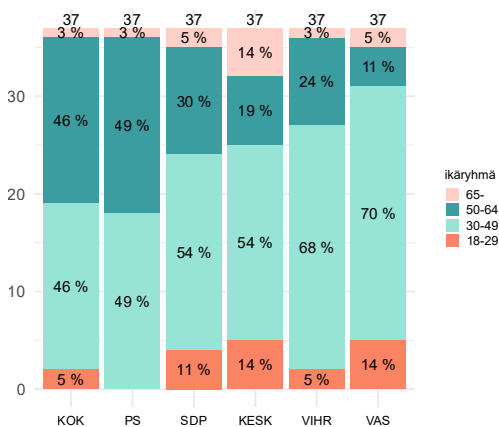

Ikäjakaumat ehdokasasettelussa noudattivat Uudellamaalla muutoin koko maan keskiarvoja sillä erotuksella, että perussuomalaisilla ei ollut lainkaan alle 30-vuotiasta ehdokasta. Tämä näkyi puolueen vaalituloksessa siten, että äänistä peräti 63 % meni 30–49-vuotiaille ehdokkaille.

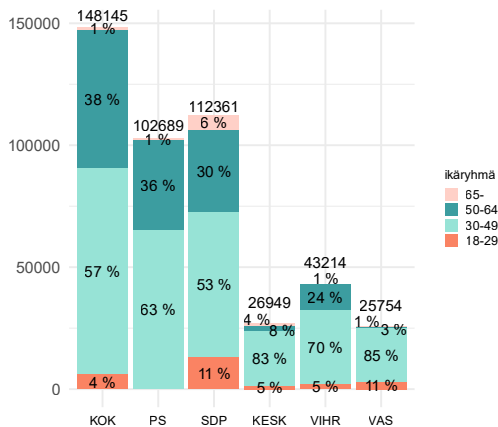
Toinen huomio on, että vihreiden (68 %) ja vasemmistoliiton (70 %) ehdokkaista valtaosa oli ikäluokassa 30–49-vuotiaat. Vihreiden äänestäjistä 70 % antoi äänensä tälle joukolle ja vasemmistoliiton osalta ikäluokan osuus äänistä oli peräti 85 %. Tätä ei selitä valituksi tullut Jussi Saramo, sillä hän sai alle 5 000 ääntä. Vihreiden nuoret ehdokkaat pärjäsivät absoluuttisesti Uudellamaalla huonommin kuin koko maassa keskimäärin, mutta suhteellisesti hyvin ehdokasosuutensa nähden.

Seniori-ikäiset menestyivät Uudellamaalla selvästi huonommin kuin koko maassa keskimäärin, jo ehdokasasettelussa.

Ehdokkaat ikäryhmittäin, Uusimaa

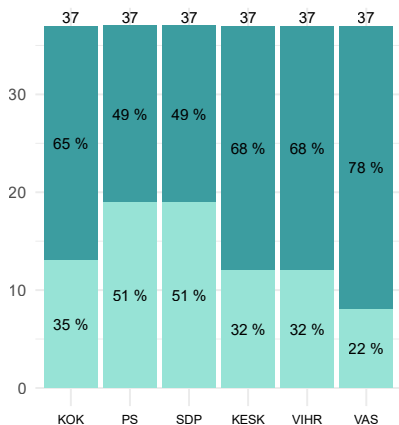
Äänimäärät ikäryhmittäin, Uusimaa

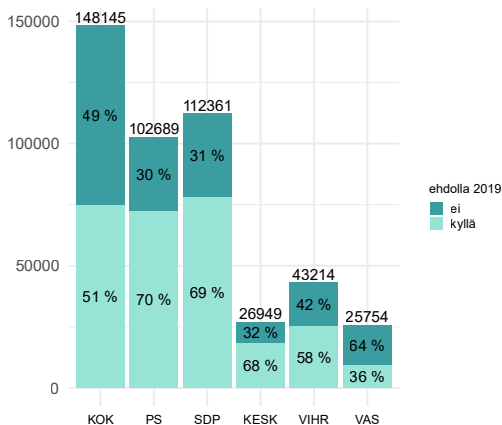
Vain keskustan listalla yli 65-vuotiaita oli koko maan keskiarvoa enemmän eli 14 %. Tuloksessa tämä ei näkynyt. Kokoomuksella ja perussuomalaisilla oli kummallakin yksi yli 65-vuotias ehdokas, eikä kumpikaan tuonut listalle merkittävää äänimäärää.

Vuoden 2019 vaaleissa ehdolla olleet keräsivät listansa ääniä erityisesti SDP:ssä (70 %) ja perussuomalaisissa (69 %). Sen sijaan kokoomuksessa uudet ehdokkaat menestyivät Uudellamaalla paremmin kuin koko maassa keskimäärin.

Moniko puolueen ehdokkaista oli ehdolla myös 2019, Uusimaa

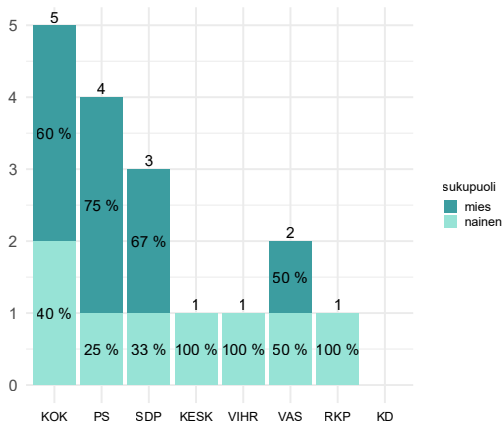
Paljonko ääniä 2019 ehdolla olleet saivat verrattuna uusiin, Uusimaa

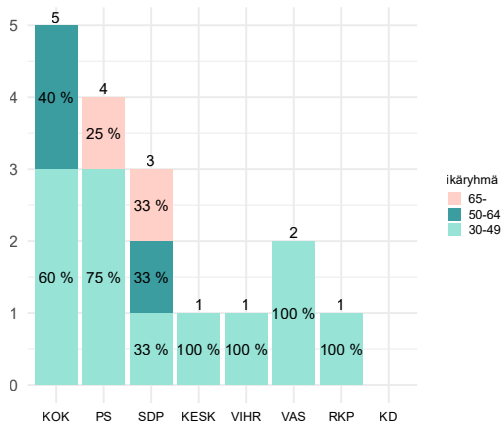
Varsinais-Suomi

Vaalipiiristä valittiin 17 edustajaa, joista 11 oli miehiä ja 6 naisia. Hyväksytyjä ääniä annettiin 278 772. Kokoomus nosti paikkamääränsä viiteen ollen näin vaalipiirin suurin puolue. Keskusta menetti yhden paikan, vaikka puolueen puheenjohtaja Annika Saarikko oli ehdolla Varsinais-Suomessa. Istuvia kansanedustajia valittiin jatkokaudelle yhteensä 13, ja uusia pääsi läpi neljä. Yhtäkään alle 30-vuotiasta ei tullut valituksi. Perussuomalaisista ja SDP:sta pääsi läpi kummastakin yksi yli 65-vuotias ehdokas.

Kansanedustajat sukupuolittain, Varsinais-Suomi

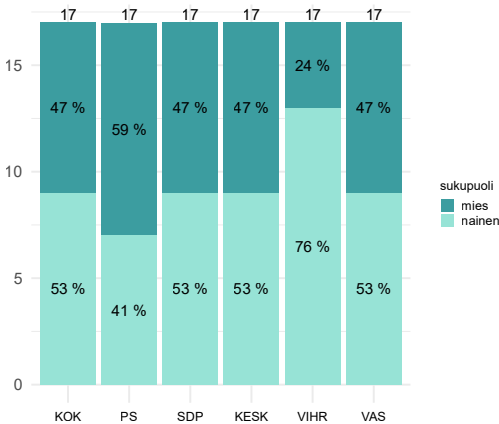

Kansanedustajat ikäryhmittäin, Varsinais-Suomi

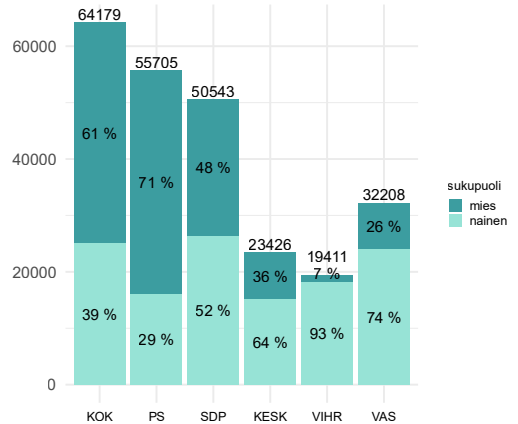

Varsinais-Suomen ehdokasasettelu oli kuudessa suurimmassa puolueessa sukupuolijaon osalta hyvin tasapainoinen – ainoana poikkeuksena vihreät, jonka listalla oli vain neljä miestä seitsemästätoista. Äänimääräjakauma painottui tätäkin enemmän vihreiden osalta naisiin. Peräti 94 % vihreiden äänestäjistä valitsi naisehdokkaan. Keskustan ja vasemmistoliiton äänestysvalinoissa oli myös naispainotus, mutta tätä selittää puolueiden puheenjohtajien Saarikon ja Anderssonin henkilökohtainen suosio. Kokoomuksen listalla oli 47 % miehiä, mutta äänistä tälle joukolle meni jopa 61 %. Myös perussuomalaisissa miehet saivat ehdokasosuuttaan enemmän puolueen äänistä.

Ehdokasmäärät sukupuolittain, Varsinais-Suomi

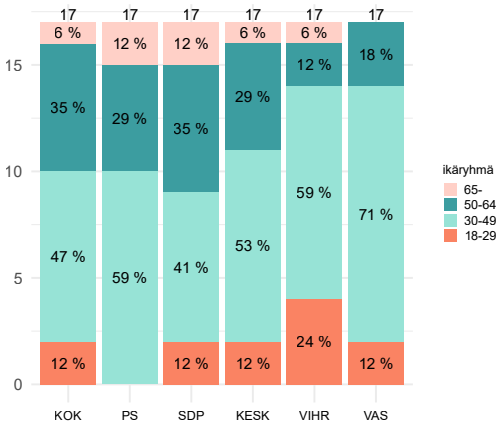
Äänimäärät sukupuolittain, Varsinais-Suomi

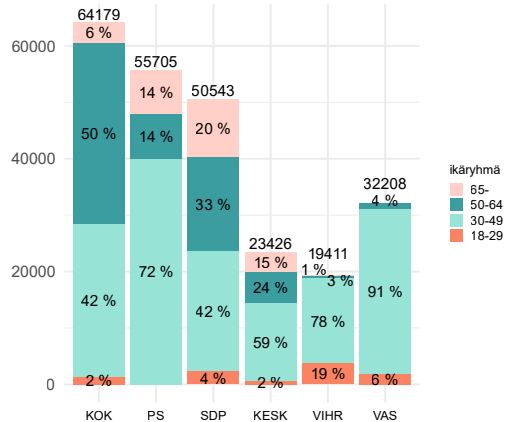
Ehdokasasettelussa kaikissa suurimmissa puolueissa suurin ikäryhmä oli 30–49-vuotiaat. Perussuomalaisilla ei ollut lainkaan alle 30-vuotiasta ehdokasta. Vihreiden listalla oli peräti neljä nuorta ehdokasta, ja vihreiden tuloksesta peräti 19 % kertyi näiden ehdokaiden keräämistä äänistä. Muuten nuoret ehdokkaat menestyivät huonosti. Vaikka kokoomus, SDP, keskusta ja vasemmistoliitto asettivat kukin kaksi alle 30-vuotiasta ehdokasta (12 %) oli näiden ehdokaiden ääniosuus listoiltaan kokoomuksen 2 % ja vasemmistoliiton 6 % välillä.

Seniори-ikäiset sen sijaan pärjäsivät osuuttaan paremmin sekä SDP:ssä että perussuomalaisissa. Istuvat edustajat selittävät menestystä. Vasemmistoliitto ei asettanut yli 65-vuotiasta ehdokasta ja puolueen äänistä 90 % meni 30–49-vuotiaiden ikäryhmälle.

Ehdokkaat ikäryhmittäin, Varsinais-Suomi

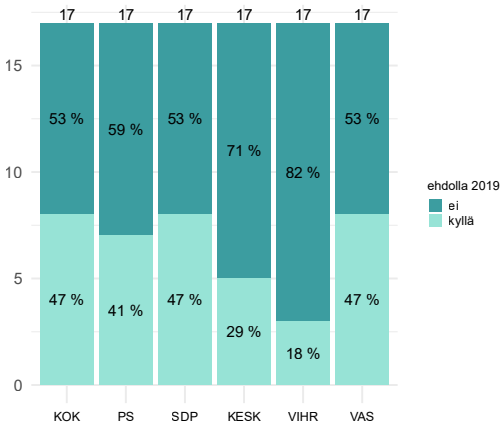
Äänimäärät ikäryhmittäin, Varsinais-Suomi

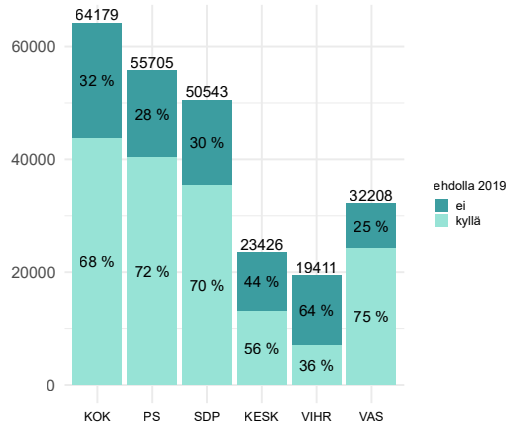
Uusien ehdokkaiden osuus vihreiden listalla oli Varsinais-Suomes-
sa huomattavan korkea verrattuna muihin puolueisiin ja puolueen
koko maan keskiarvoon (34 %). Tämä saattoi johtua siitä, että jo eh-
dokasasetteluvaiheessa näytti ilmeiseltä, ettei vihreillä ole mahdol-
lisuuksia toiseen paikkaan ja istuvan kansanedustajan Sofia Virran
arvioitiin olevan vahvoilla.

Varsinais-Suomessa uudet ehdokkaat saivat kokoomuksen,
SDP:n ja perussuomalaisen listoilla pienemmän ääniosuuden kuin
koko maassa keskimäärin. Vasemmistoliiton äänestäjistä 75 % tur-
vautui konkariehdokkaaseen.

**Moniko puolueen ehdokkaista oli
ehdolla myös 2019, Varsinais-Suomi**

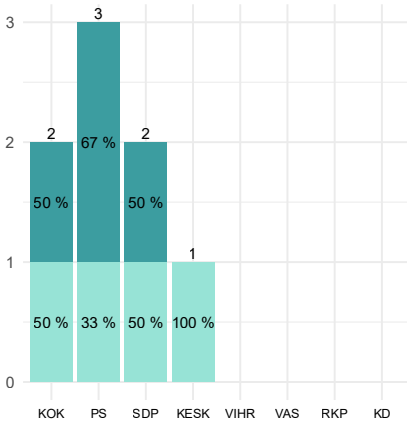
**Paljonko ääniä 2019 ehdolla olleet
saivat verrattuna uusiin, Varsinais-Suomi**

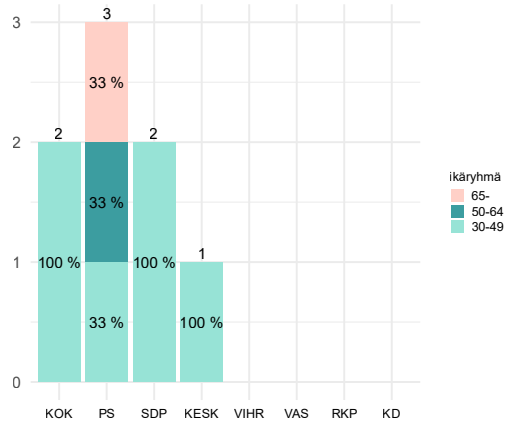
Satakunta

Satakunnassa perussuomalaiset ja kokoomus kasvattivat paikkamääräänsä kumpikin yhdellä, kun SDP taas hävisi yhden paikan. Vaalipiirin kahdeksasta edustajasta kuusi on istuvia ja kaksi uusia. Sukupuolijako on tasainen, sillä valittujen joukossa on neljä naista ja neljä miestä. Satakunnastakaan ei tullut valituksi yhtään alle 30-vuotiasta edustajaa. Perussuomalaisilla on edustajia myös vanhemmista ikäryhmistä, muilla puolueilla valitut ovat 30–49-vuotiaita.

Kansanedustajat sukupuolittain, Satakunta

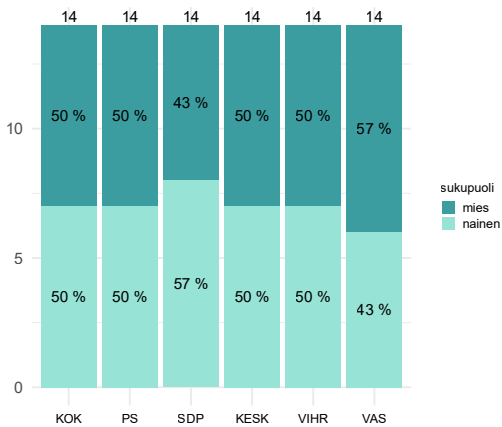

Kansanedustajat ikäryhmittäin, Satakunta

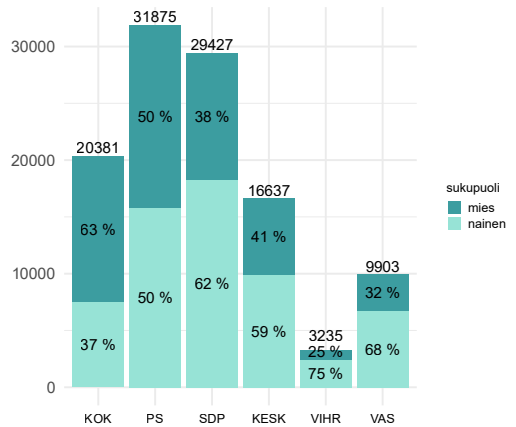

Nais- ja miesehdokkaiden määrä oli Satakunnassa suurimmilla puolueilla hämmästyttävän tasainen. Vaalitulokset kuitenkin ”romutti” sukupuolitasa-arvon. Kokoomuksen äänestäjät turvautuivat selvästi useammin miesehdokkaisiin ja SDP:n kannattajat valitsivat naisen. Perussuomalaisissa äänestäjät jakautuivat 50/50 eli selvästi tasaisemmin kuin koko maassa (38/62 miesten hyväksi). Laura Huhtasaari sai perussuomalaisista äänistä neljänneksen.

Ehdokasmäärät sukupuolittain, Satakunta

Äänimäärät sukupuolittain, Satakunta

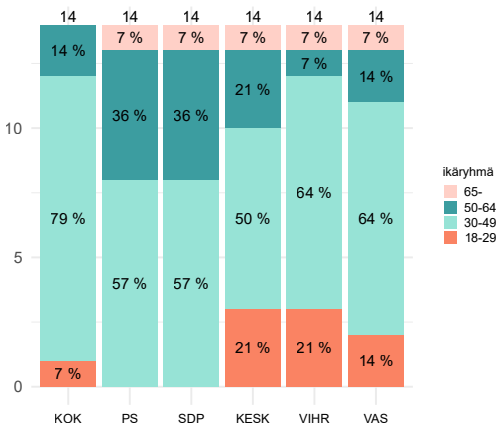

Nuoria ehdokkaita ei ollut tarjolla lainkaan SDP:n ja perussuomalaisten listoilla. Keskustalla ja vihreillä sen sijaan kummallakin kolme alle 30-vuotiasta asetettiin ehdolle. Nuoret eivät juurikaan keränneet ääniä, vaikka heillä oli ehdokasasettelun puolesta hyvin tilaa. Kokoomuksen potista alle 2 % tuli nuorille ehdokkaille.

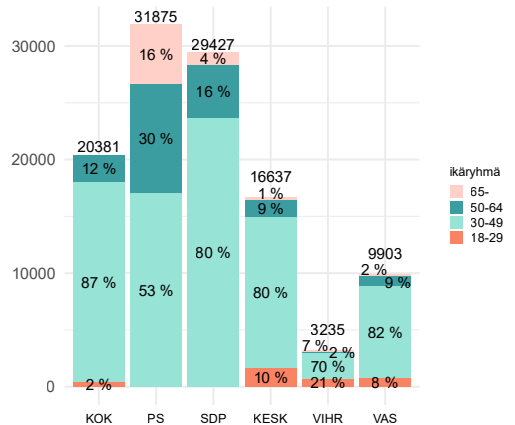
Seniори-ikäisissä ehdokkaissa oli tasaisesti tarjontaa, vain kokoomukselta puuttui kokonaan yli 65-vuotias ehdokas. Perussuomalaisten äänistä peräti 16 % meni senioriehdokkaille – valituksi tuli 67-vuotias Jari Koskela.

30–49-vuotiaat ehdokkaat menestyivät Satakunnassa, sillä tämän joukon äänimäärä oli 87 % kokoomuksen tuloksesta, ja 80 % sekä keskustan että SDP:n tuloksesta. Vastaavasti 50–64-vuotiaiden ehdokkaiden joukko ”alisooritti” siihen nähden, mitä heitä asetettiin ehdolle SDP:ssä, keskustassa ja vasemmistoliitossa.

Ehdokkaat ikäryhmittäin, Satakunta

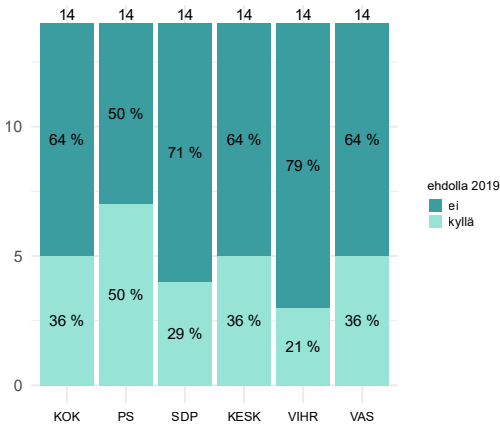

Äänimäärät ikäryhmittäin, Satakunta

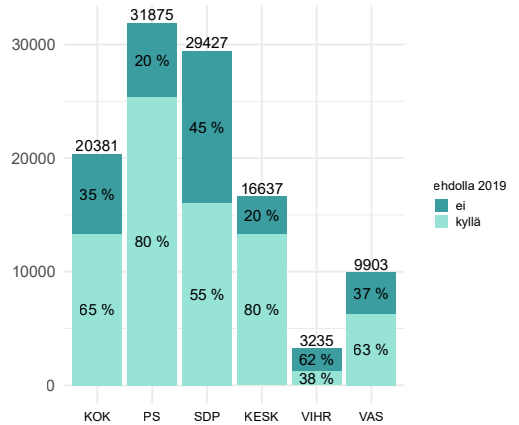

Uusien ehdokkaiden osuus oli Satakunnan SDP:n listalla selvästi suurempi (71 %) kuin puolueella koko maassa keskimäärin (56 %). Siihenkin nähden SDP:n uudet kasvot saivat kerättyä hyvin ääniä, peräti 45 % koko SDP:n potista. Keskustan ja perussuomalaisten äänestäjät sen sijaan luottivat konkareihin. Molempien puolueiden tuloksesta 80 % kertyi ehdokkaille, jotka olivat osallistuneet vuoden 2019 eduskuntavaaleihin.

Moniko puolueen ehdokkaista oli ehdolla myös 2019, Satakunta

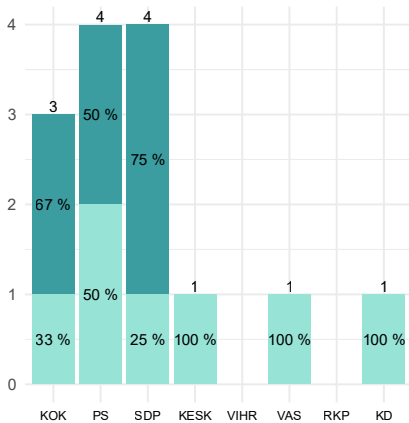
Paljonko ääniä 2019 ehdolla olleet saivat verrattuna uusiin, Satakunta

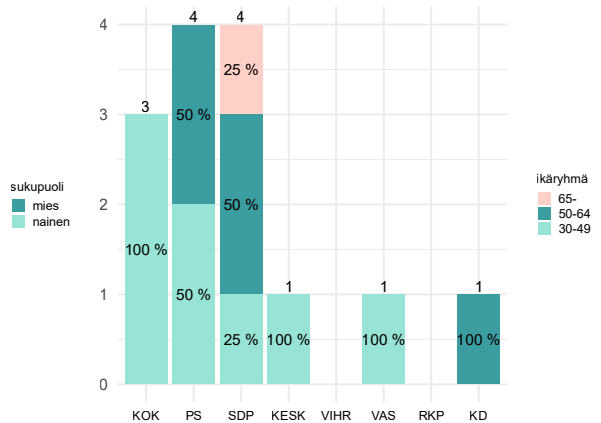
Häme

Hämeestä valittiin yhteensä 14 edustajaa. Perussuomalaiset kasvoi kannatusosuudellaan vaalipiirin suurimmaksi puolueeksi ja sai yhden lisäpaikan. Muiden puolueiden paikkamäärä pysyi ennallaan. Kansanedustajien määrä kasvoi kokonaisuudessaan yhdellä, sillä litti siirtyi Kaakosta Hämeeseen. Sekä SDP:n että kokoomuksen valituista enemmistö on miehiä. Yksikään alle 30-vuotias ehdokas ei tullut valituksi.

Kansanedustajat sukupuolittain, Häme

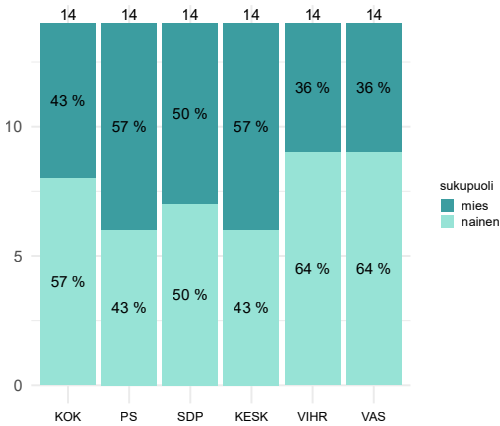

Kansanedustajat ikäryhmittäin, Häme

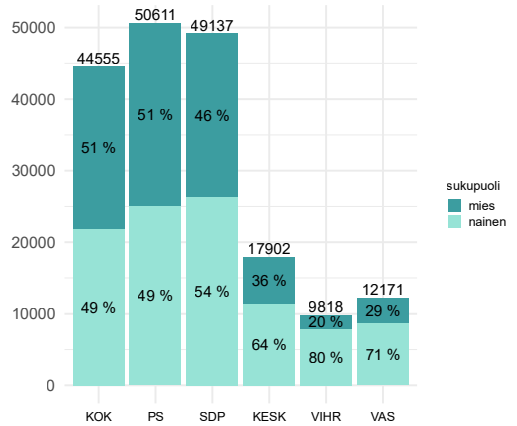

Hämeessä ehdokaslistojen sukupuolijako oli muutoin tasainen, paitsi vasemmistoliitossa ja vihreissä oli naisehdokkaita selvä enemmistö (9/14). Äänestysvalinnoissa tarjonta lisäsi kysyntää, sillä vihreiden äänestäjistä 80 % ja vasemmistoliiton 71 % valitsi naisehdokkaan. Sen sijaan kokoomuksen, SDP:n ja perussuomalaisten äänestäjät valitsivat nais- ja miesehdokkaiden väliltä Hämeessä tasan tasemmin kuin puolueiden äänestäjät koko maassa keskimäärin.

Ehdokasmäärät sukupuolittain, Häme

Äänimäärät sukupuolittain, Häme

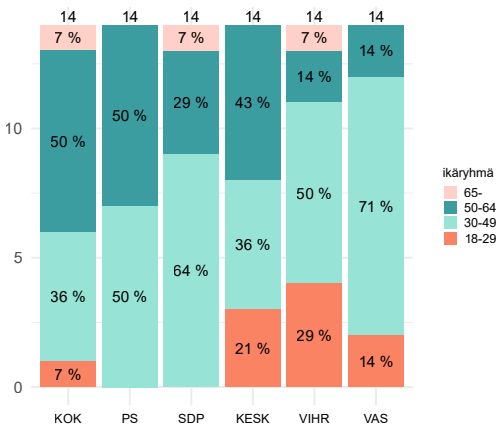

Eri ikäryhmät huomioitiin ehdokasettelussa epätasaisesti. SDP:n ja perussuomalaisten listoilla ei ollut lainkaan alle 30-vuotiasta ehdokasta. Kokoomuksella oli kaksi nuorta ehdokasta, mutta heidän tuloksensa koko listan äänistä jäi 3 prosenttiin.

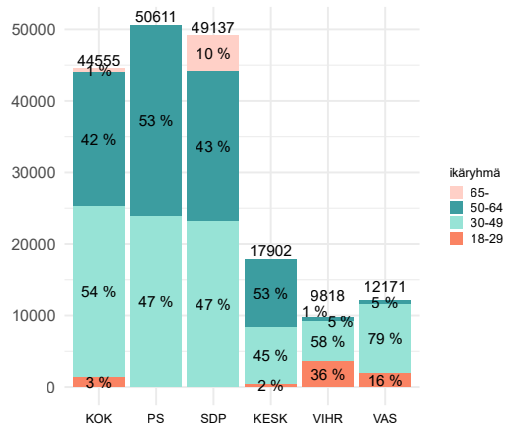
Vihreiden listalla nuoria oli peräti neljä (29 %) ja keskustallakin kolme (21 %). Vaalitulokset eivät kuitenkaan kehittyneet näillä kahdella puolueella nuorten osalta samaan suuntaan. Vihreiden kaikista äänistä peräti 36 % meni alle 30-vuotiaille ehdokkaille. Keskustanuoret saivat vain 2 % listan äänistä.

Kokoomuksen ja perussuomalaisten listoilta puolet ehdokkaista oli yli 50-vuotiaita. Perussuomalaisten äänestäjistä yli puolet valitsi myös ehdokkaansa 50–64-vuotiaiden ikäryhmästä. SDP:n äänestäjistä 10 % valitsi yli 65-vuotiaan ehdokkaan, kun taas vasemmistoliiton äänestäjistä 79 % äänesti 30–49-vuotiasta ehdokasta.

Ehdokkaat ikäryhmittäin, Häme

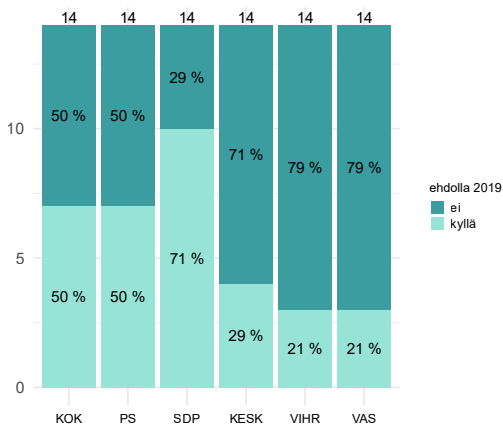
Äänimäärät ikäryhmittäin, Häme

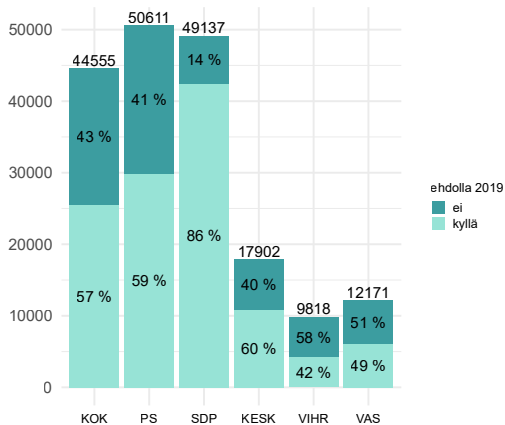
SDP luotti Hämeessä kokeneisiin ehdokkaisiin, sillä listan 14:sta nimestä vain neljä oli uusia. SDP:n äänestäjät myös valitsivat konkarihdokkaita, vain 14 % puoluetta äänestäneistä päätyi uuteen ehdokkaaseen.

Vihreissä ja vasemmistoliitossa päinvastoin vuoden 2019 vaaleihin osallistuneiden ehdokkaiden määrä oli selvästi alhaisempi kuin muissa puolueissa tai koko maassa keskimäärin – kummallakin listalla peräti 11 uutta nimeä.

Moniko puolueen ehdokkaista oli ehdolla myös 2019, Häme

Paljonko ääniä 2019 ehdolla olleet saivat verrattuna uusiin, Häme

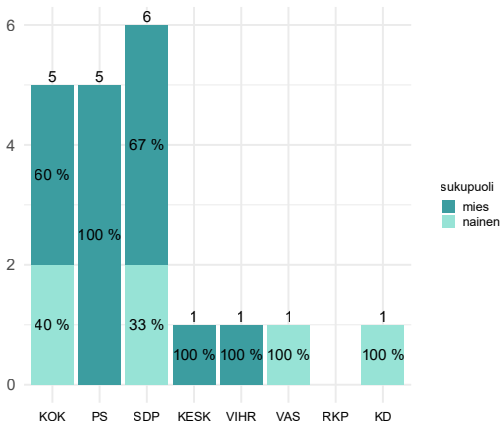

Pirkanmaa

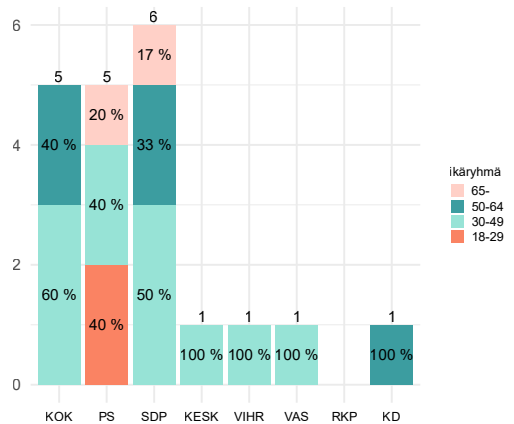
Pirkanmaalta valittiin 20 edustajaa vaalipiirissä ollen 437 155 ääni-oikeutettua. SDP sai yhden lisäpaikan ja oli kuudella edustajallaan suurin, kokoomus ja perussuomalaiset saivat niin ikään yhden lisäpaikan kumpikin, vihreät ja keskusta hävisivät yhdet paikat. 13 edustajaa uusi paikkansa, loput seitsemän olivat uusia. Pirkanmaan edustajaryhmä on miesvoittoinen, sillä siinä on kuusi naista ja 14 miestä.

Merkillepantavaa on, ettei perussuomalaisilla ole yhtään naisedustajaa, vaikka naisehdokkaita oli tarjolla vain kuusi eli asetelma oli naisille suotuisa. Sen sijaan kaksi alle 30-vuotiasta miestä pääsi puolueesta läpi.

Kansanedustajat sukupuolittain, Pirkanmaa

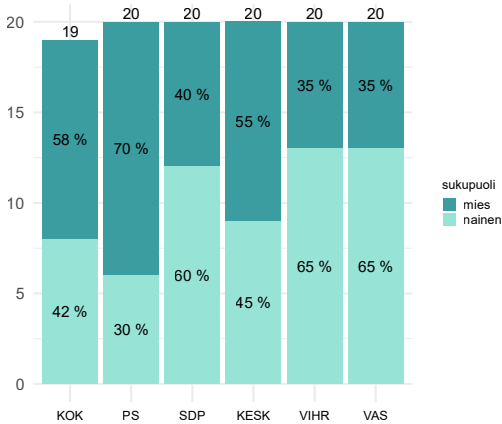

Kansanedustajat ikäryhmittäin, Pirkanmaa

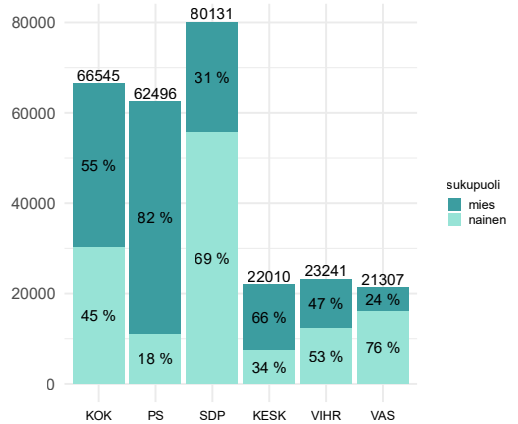

Pirkanmaalla suurimpien puolueiden listojen sukupuolijakauma oli epätasainen perussuomalaisten lisäksi vihreissä ja vasemmistoliitossa, joissa kummassakin naisia oli 13 ja miehiä vain seitsemän ehdokasta. SDP:n äänestäjät painottivat selvästi naisehdokkaita (69 %) äänistä, ja samoin vasemmistoliiton (76 %) äänistä, ja samoin vasemmistoliiton (76 %).

Ehdokasmäärät sukupuolittain, Pirkanmaa

Äänimäärät sukupuolittain, Pirkanmaa

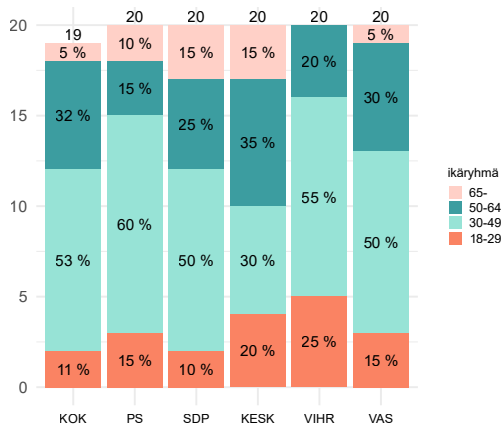

Ehdokaslistojen ikäjakaumat olivat Pirkanmaalla tasaiset.

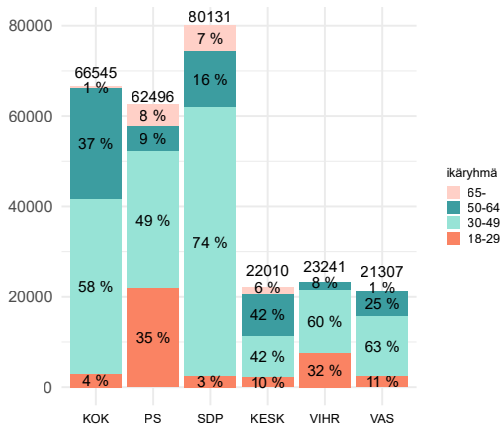
Kaikki suurimmat puolueet asettivat vähintään kaksi alle 30-vuotiaasta ehdokasta. Vihreiden listalla heitä oli peräti viisi henkilöä, ja keskustallakin neljä. Tuloksissa perussuomalaiset nuoret kuitenkin pärjäsivät keräten yli kolmanneksen (35 %) listan äänistä.

SDP:n nuorimmat ehdokkaat eivät pärjänneet, mutta 30–49-vuotiaat ehdokkaat saivat 74 % puolueen äänistä. Kokoomuksessa oli yksi senioriehdokas, mutta äänistä kertyi hänelle alle prosentti.

Ehdokkaat ikäryhmittäin, Pirkanmaa

Äänimäärät ikäryhmittäin, Pirkanmaa

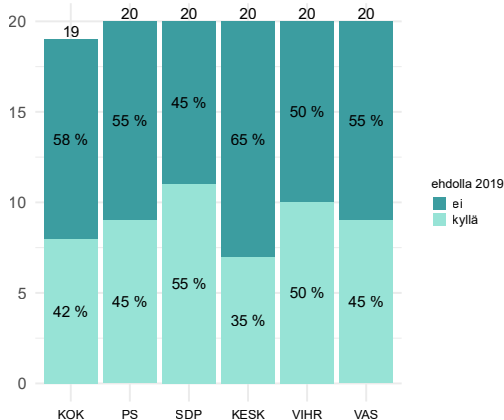

Uusien ja vanhojen ehdokkaiden määrät olivat Pirkanmaalla lähellä puolueiden koko maan keskiarvoa. Vihreillä oli selvästi enemmän konkariehdokkaita Pirkanmaalla (50 %) kuin koko maassa (34 %).

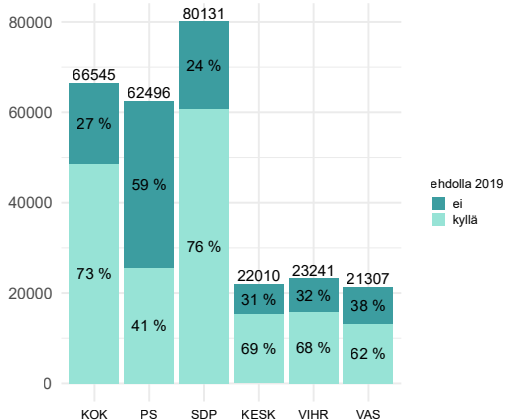
Kokoomuksen ja SDP:n äänestäjät luottivat tuttuihin ehdokkaisiin. Kokoomuksen listalla vuoden 2019 vaaleihin osallistuneita oli 42 %, mutta äänistä tämä joukko keräsi 73 %. Samoin SDP:ssä oli konkariehdokkaiden osuus listalta 55 %, mutta äänestäjistä peräti 76 % valitsi aiemmin ehdolla olleen vaihtoehdon.

Perussuomalaisissa menestyivät uudet ehdokkaat, mikä selittyy pitkälti nuorten menestyksellä. He tekivät sellaista kampanjaa (sosiaalisessa mediassa), jolla ei kilpailtu vanhojen ehdokkaiden kanssa, vaan jolla tavoitettiin uusia äänestäjiä.

Moniko puolueen ehdokkaista oli ehdolla myös 2019, Pirkanmaa

Paljonko ääniä 2019 ehdolla olleet saivat verrattuna uusiin, Pirkanmaa

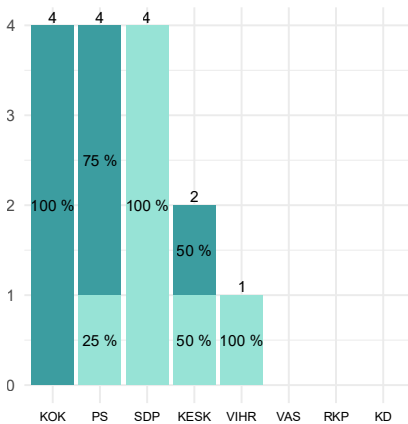

Kaakkois-Suomi

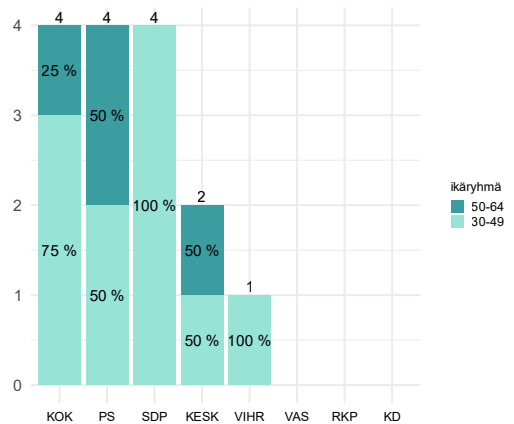
Kaakkois-Suomen vaalipiiristä valittiin 15 edustajaa. Vaalipiirin äänestysprosentti oli 67,4 % ja hyväksytyjä ääniä annettiin 228 628. Äänimäärältään suurin puolue oli SDP 24 %:n kannatuksella. Vaalipiirin kolme suurinta puoluetta eli SDP, perussuomalaiset (23 %) ja kokoomus (22 %) saivat kukin neljä edustajaa. Vuoden 2019 vaaleihin verrattuna suurimpien puolueiden järjestys pysyi samana. Eniten kannatustaan onnistuivat lisäämään perussuomalaiset ja kokoomus (+4 %). Kannatuksen lasku oli suurin vihreillä (-4 %) ja keskustalla (-3 %). Kaakkois-Suomessa kokoomuksella ja RKP:lla oli vaaliliitto.

Kaakkois-Suomen ylivoimainen ääniharava oli kokoomuksen Antti Häkkänen (21 378 ääntä). Seuraavaksi eniten ääniä keräsi SDP:n Niina Malm (8 180 ääntä). Vaalipiiristä nousi neljä uutta edustajaa. Vasemmistoliitto ei saanut valituksi yhtään edustajaa.

Kansanedustajat sukupuolittain, Kaakkois-Suomi

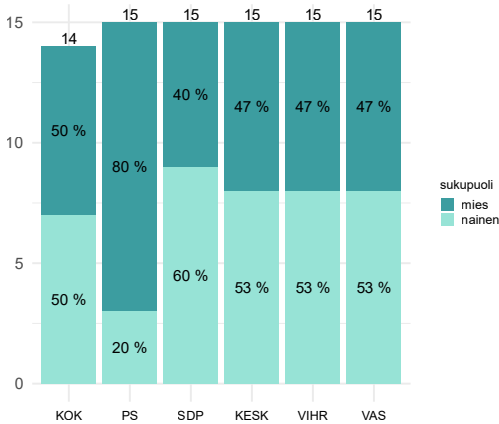

Kansanedustajat ikäryhmittäin, Kaakkois-Suomi

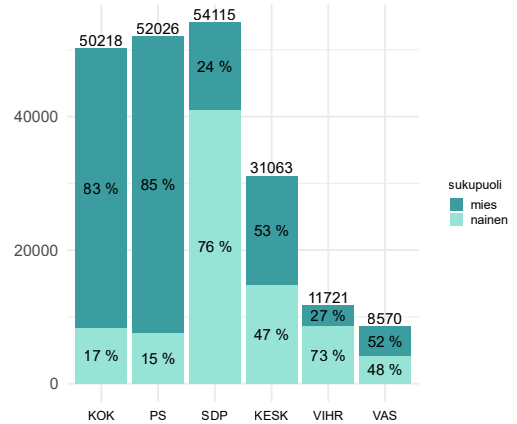

Ehdokkaiden sukupuolijakaumat noudattivat 60/40-periaatetta kaikilla muilla suurimmilla puolueilla paitsi perussuomalaisilla, jossa miesehdokkaiden osuus (80 %) oli valtakunnallisesti suurin. Keskustan miesehdokkaiden osuus oli puolueen pienin (47 %). Suurimpien puolueiden äänimäärät erosivat merkittävästi verrattuna koko maahan. Kokoomuksen miesehdokkaat saivat peräti 83 % puolueen äänistä ja SDP:n naisehdokkaat saivat 76 % puolueen äänistä. Kokoomuksen ja SDP:n tuloksia selittää puolueiden varapuheenjohtajien, Häkkäsen ja Malmin, suuret äänimäärät. Perussuomalaisten miesehdokkaat saivat 85 % puolueen äänistä.

Ehdokasmäärät sukupuolittain, Kaakkois-Suomi

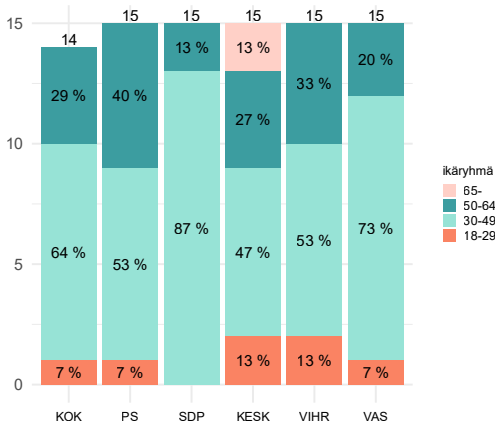

Äänimäärät sukupuolittain, Kaakkois-Suomi

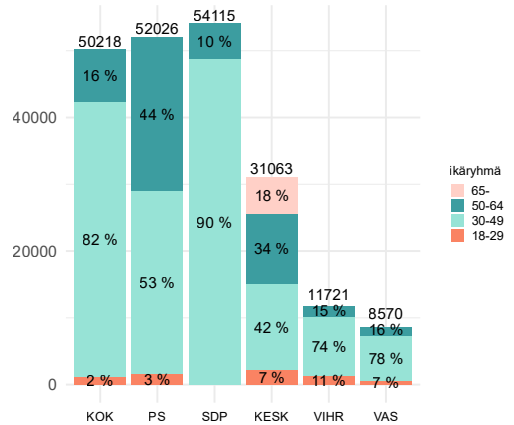

Ehdokkaiden ikäjakaumat ja äänimäärät painoutuivat jokaisessa puolueessa 30–49-vuotiaisiin. Esimerkiksi 30–49-vuotiaat kokoomusehdokkaat saivat 82 % puolueen äänistä ja SDP:n ehdokkaat 90 % puolueen äänistä. Keskusta oli ainoa puolue, jolla oli yli 65-vuotiaita ehdokkaita. Huomionarvoista on, että SDP:n ikäjakauma rajoitui 30–64-vuotiaisiin eli puolueella ei ollut yhtään alle 30-vuotiasta eikä yli 65-vuotiasta ehdokasta.

Ehdokkaat ikäryhmittäin, Kaakkois-Suomi

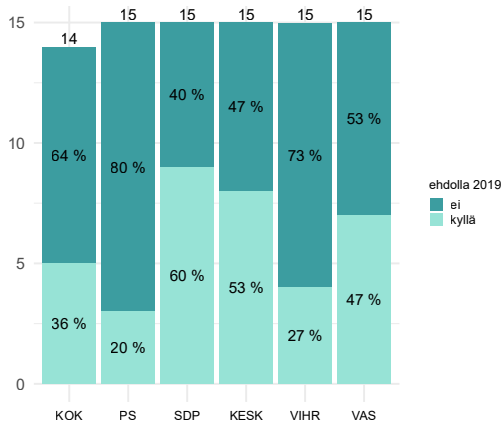

Äänimäärät ikäryhmittäin, Kaakkois-Suomi

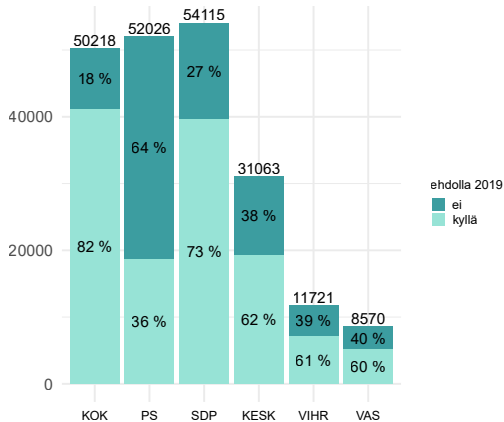

Uusia ehdokkaita oli enemmän kaikilla muilla puolueilla paitsi SDP:lla (40 %) ja keskustalla (47 %). Perussuomalaisen ehdokkaista jopa 80 % oli uusia, ja he saivat 64 % puolueen äänistä. Merkittävä huomio on, että vaikka kokoomuksella oli vain 36 % vanhoja ehdokkaita, he saivat 82 % puolueen äänistä. Myös tämä selittyy Häkkinen suurella äänimäärällä. Kaakkois-Suomessa vanhat ehdokkaat uusivat paikkansa selkeästi, poikkeuksena perussuomalaiset.

Moniko puolueen ehdokkaista oli ehdolla myös 2019, Kaakkois-Suomi

Paljonko ääniä 2019 ehdolla olleet saivat verrattuna uusiin, Kaakkois-Suomi

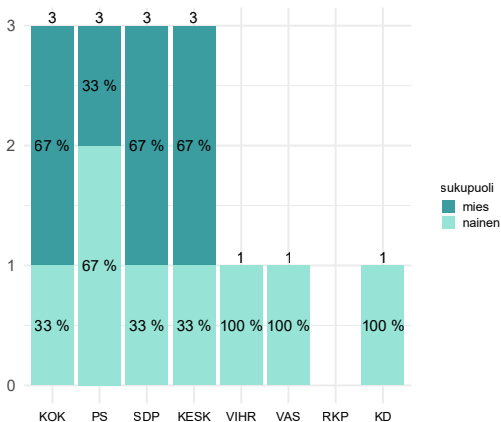

Savo-Karjala

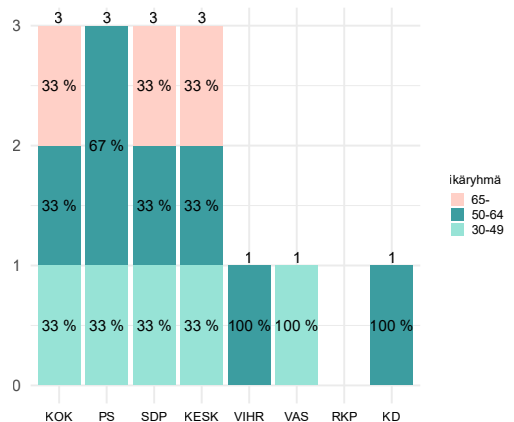
Savo-Karjalan vaalipiiristä valittiin 15 edustajaa. Vaalipiirin äänestysprosentti oli 67,5 % ja hyväksytyjä ääniä annettiin 224 357. Äänimäärältään suurimmaksi puolueeksi nousi perussuomalaiset 20 %:n kannatuksella ohi edellisten eduskuntavaalien suurimman puolueen, keskustan. Vaalipiirin neljä suurinta puoluetta eli perussuomalaiset, keskusta (20 %), SDP (19 %) ja kokoomus (16 %) saivat kukin kolme edustajapaikkaa. Vuoden 2019 vaaleihin verrattuna eniten kannatusta lisäsivät valtakunnalliset vaalivoittajat eli kokoomus (+ 4 %), perussuomalaiset (+2 %) ja SDP (+2 %) ja kannatuksen lasku oli suurin vihreillä (−4 %) ja keskustalla (−3 %).

Eniten ääniä Savo-Karjalassa saivat kristillisdemokraattien Sari Essayah 15 862 ja perussuomalaisten Marko Kilpi 9 428. Vaalipiiristä nousi viisi uutta edustajaa.

Kansanedustajat sukupuolittain, Savo-Karjala

Kansanedustajat ikäryhmittäin, Savo-Karjala

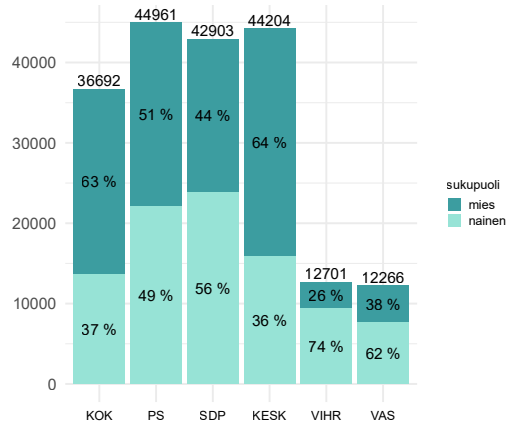

Ehdokkaiden sukupuolijakaumat noudattivat 60/40-periaatetta kaikissa muissa suurimmissa puolueissa paitsi keskustassa, jossa jakauma oli 67 % miehiä ja 33 % naisia. Savo-Karjalassa vihreillä oli eniten miesehdokkaita (53 %) omaan puolueeseensa verrattuna. He onnistuivat kuitenkin saamaan vain 26 % puolueen äänistä. Vaalitulosten osalta sukupuolijakaumat noudattivat 60/40-periaatetta ainoastaan SDP:lla ja perussuomalaisilla. Miehet saivat enemmän ääniä kokoomuksessa (63 %) ja keskustassa (64 %) ja naiset puolestaan vihreissä (74 %) ja vasemmistoliitossa (62 %).

Ehdokasmäärät sukupuolittain, Savo-Karjala

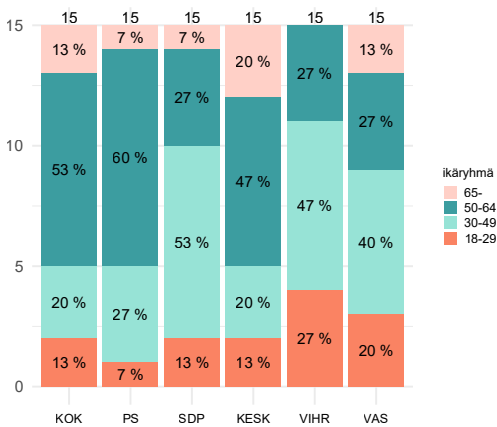

Äänimäärät sukupuolittain, Savo-Karjala

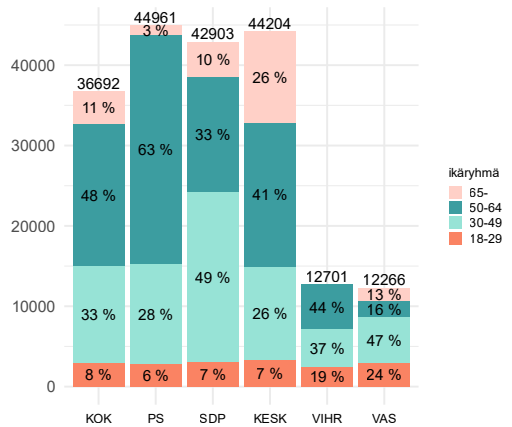

Ehdokkaiden ikäjakaumasta erottui se, että vihreillä ei ollut yli 65-vuotiaita ehdokkaita. Kokoomuksen, perussuomalaisen ja keskustan ikäjakaumat olivat korkeampia koko maahan verrattuna. Esimerkiksi yli 50-vuotiaita ehdokkaita kokoomuksella oli 66 % ja perussuomalaisilla sekä keskustalla 67 %. Vanhemmat edustajat saivat myös enemmän ääniä: kokoomuksen äänistä 59 %, perussuomalaisen sekä keskustan äänistä 66 %. Keskustan äänistä jopa 26 % saivat yli 65-vuotiaat. Esimerkiksi 65-vuotias keskustan Hannu Hoskonen sai 7 011 ääntä.

Ehdokkaat ikäryhmittäin, Savo-Karjala

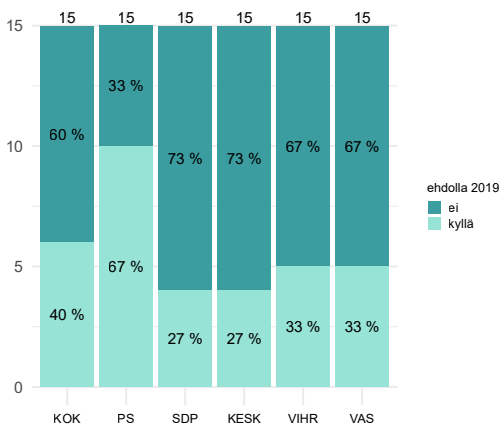

Äänimäärät ikäryhmittäin, Savo-Karjala

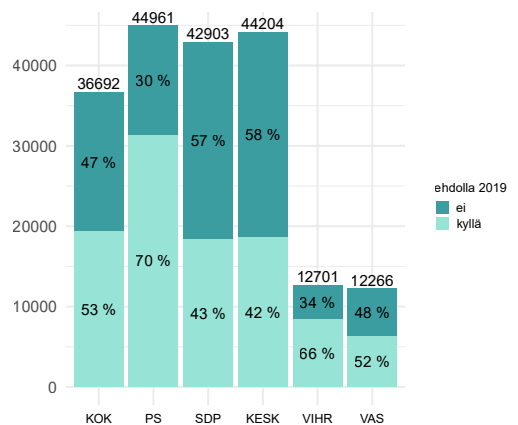

Uusia ehdokkaita oli selkeä enemmistö kaikissa muissa puolueissa paitsi perussuomalaisissa (33 %). Savo-Karjalan vaalipiirissä keskustalla (73 %) oli eniten uusia ehdokkaita verrattuna puolueensa ehdokasjakaumaan muissa vaalipiireissä. Myös SDP:lla oli enemmistö uusia ehdokkaita (73 %). Keskustan (58 %) ja SDP:n (57 %) uudet ehdokkaat saivat myös enemmistön puolueiden äänistä.

Moniko puolueen ehdokkaista oli ehdolla myös 2019, Savo-Karjala

Paljonko ääniä 2019 ehdolla olleet saivat verrattuna uusiin, Savo-Karjala

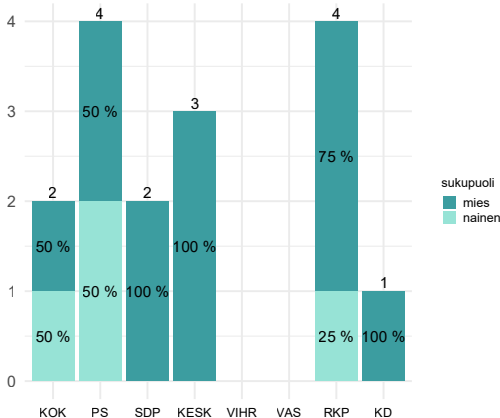

Vaasa

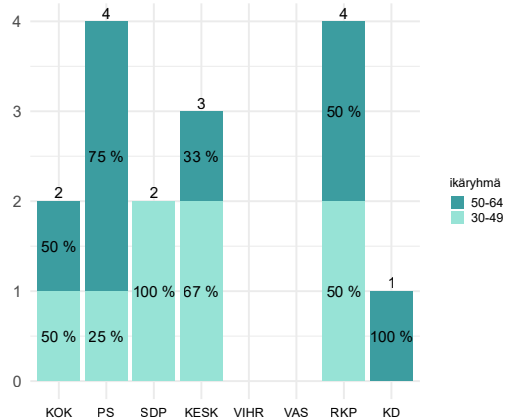
Vaasan vaalipiiristä valittiin 16 edustajaa. Vaalipiirin äänestysprosentti oli 73,5 % ja hyväksytyjä ääniä annettiin 246 966. Äänimäärältään suurimmaksi puolueeksi nousi perussuomalaiset 21 %:n kannatuksella. Kaksi seuraavaksi suurinta puoluetta olivat vaalipiirin edellisten eduskuntavaalien suurimmat puolueet eli RKP (19 %) ja keskusta (18 %). Äänimäärää onnistuivat ainoastaan nostamaan perussuomalaiset (+4 %) ja kokoomus (+2 %). Keskustan kannatus laski puolueista eniten sekä ääni- (-2 %) että paikkamäärältään (-1). Perussuomalaiset ja RKP olivat paikkamääriltään suurimmat puolueet ja ne saivat neljä edustajapaikkaa. Vaasa oli RKP:n vahvin kannatusalue.

Vaasan vaalipiirissä eniten ääniä saivat perussuomalaisten Mauri Peltokangas 14 548 ja RKP:n Anna-Maja Henriksson 12 657. Vaalipiiristä nousi kolme uutta edustajaa.

Kansanedustajat sukupuolittain, Vaasa

Kansanedustajat ikäryhmittäin, Vaasa

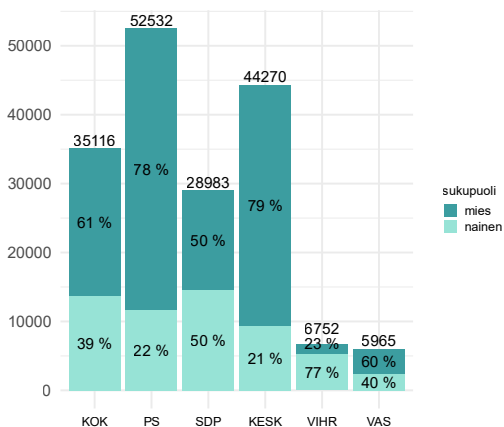
Ehdokkaiden sukupuolijakaumat olivat miesenemmistöisempiä kuudessa suurimmassa puolueessa muihin vaalipiireihin verrattuna. Esimerkiksi Vaasa oli kokoomuksen ja vasemmistoliiton miesenemmistöisin vaalipiiri. Molemmilla puolueilla 69 % ehdokkaista oli miehiä. Ainoastaan vihreillä oli selkeä naisenenmistö, 69 %. SDP:ssa toteutui ainoana puolueena 60/40-periaate, kun jakauma oli tasan 50 %.

Myös vaalituloksissa oli miesenemmistö. Eniten ääniä keräsivät keskustan miesehdokkaat, 79 %. Tämän selittää keskustan kolmen ministeriehdokkaan eli Antti Kurvisen, Mikko Savolan ja Mika Lintilän vahva kannatus. Vasemmistoliiton miesehdokkaiden äänimäärä (60 %) oli muihin vaalipiireihin nähden suurempi.

Ehdokasmäärät sukupuolittain, Vaasa

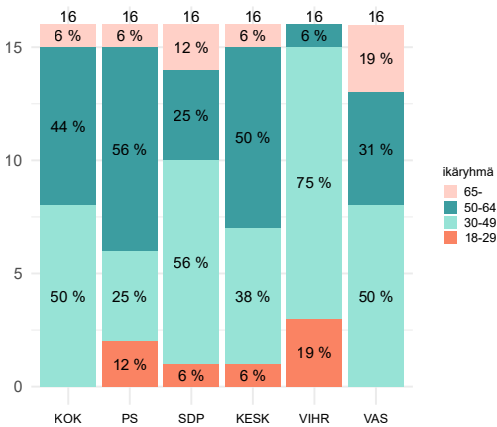

Äänimäärät sukupuolittain, Vaasa

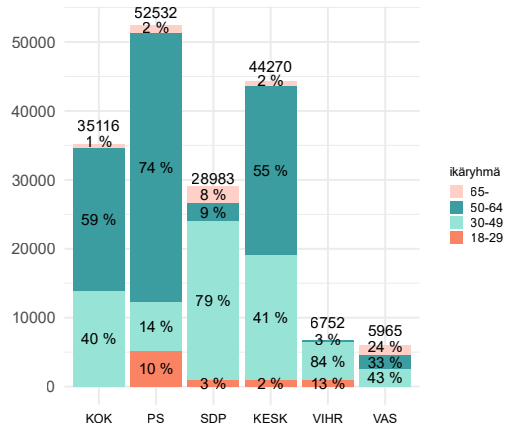

Ehdokkaiden ikäjakaumasta erottui se, että kokoomuksella ja vasemmistoliitolla ei ollut alle 30-vuotiaita ehdokkaita. Vasemmistoliitolla oli puolestaan 19 % yli 65-vuotiaita. Ehdokkaiden äänimäärissä SDP:n, perussuomalaisten ja vihreiden ikäjakaumat poikkesivat koko maan jakaumasta. Esimerkiksi 30–49-vuotiaat saivat 80 % SDP:n äänistä, 50–64-vuotiaat saivat 74 % perussuomalaisten äänistä ja 30–49-vuotiaat saivat 84 % vihreiden äänistä.

Ehdokkaat ikäryhmittäin, Vaasa

Äänimäärät ikäryhmittäin, Vaasa

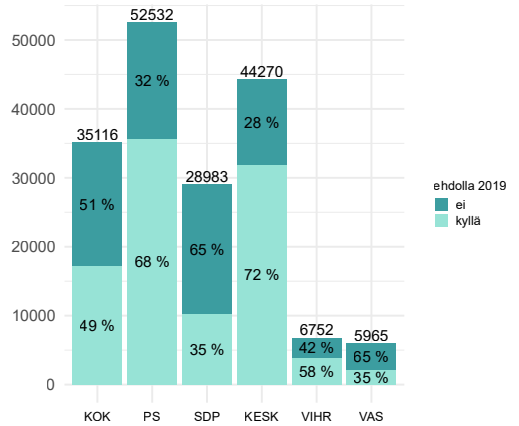

Kaikilla puolueilla oli selkeästi enemmän uusia ehdokkaita. Esimerkiksi SDP:n ehdokkaista jopa 88 % oli uusia. Muihin vaalipiireihin verrattuna uusien ehdokkaiden kannatus oli korkeampaa kokoomuksella (51 %), SDP:lla (65 %) ja vasemmistoliitolla (65 %).

Moniko puolueen ehdokkaista oli ehdolla myös 2019, Vaasa

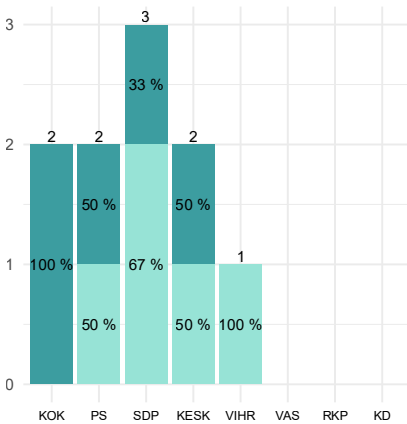
Paljonko ääniä 2019 ehdolla olleet saivat verrattuna uusiin, Vaasa

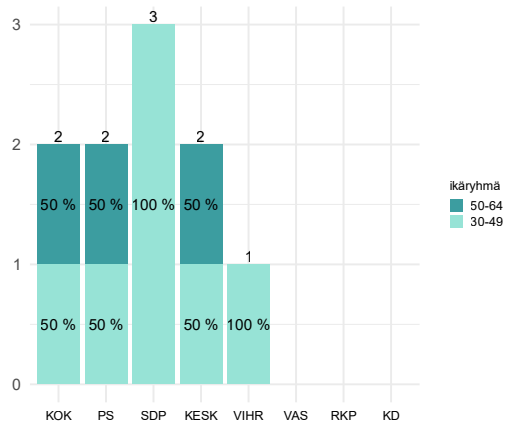
Keski-Suomi

Keski-Suomen vaalipiiristä valitaan 10 kansanedustajaa. Vaalipiirissä annettiin 152 970 ääntä äänestysprosentin ollessa Suomessa asuvien osalta 70,6 prosenttia. Vaalipiirin pitkäaikaisen suurimman puolueen paikka siirtyi keskustalta SDP:lle. Vaalipiiristä ei valittu yhtäkään alle 30-vuotiasta eikä yhtäkään yli 65-vuotiasta kansanedustajaa.

Kansanedustajat sukupuolittain, Keski-Suomi

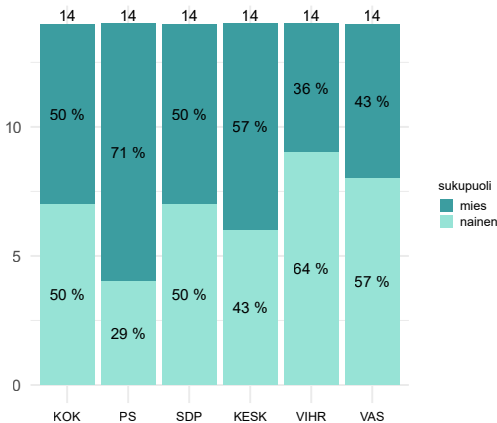
Kansanedustajat ikäryhmittäin, Keski-Suomi

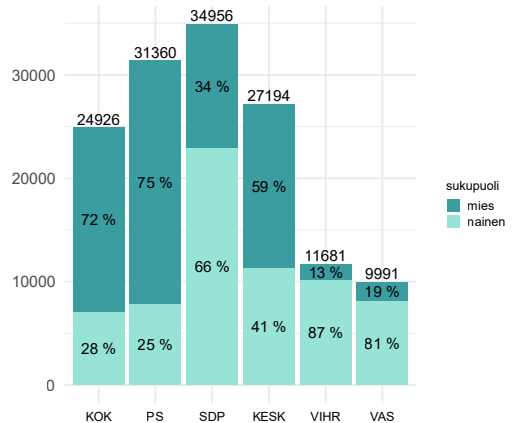
Keski-Suomen vaalipiirissä puolueiden ehdokasasettelu perussuomalaisia ja vihreitä lukuun ottamatta noudatti 40/60-periaatetta. Vaalipiirissä perussuomalaisilla naisten osuus ehdokkaista (27 %) oli matalampi kuin koko maassa keskimäärin (35 %).

Ääniosuudet sukupuolittain poikkesivat merkittävästikin koko maan ääniosuuksista. Kokoomuksella naisten osuus äänistä oli 28 %, kun koko maan osalta osuus oli 42 %. Perussuomalaisilla naisten ääniosuus oli selkeästi matalampi kuin koko maan osalta, mutta tämä selittyy naisten matalalla osuudella ehdokkaista vaalipiirissä. Vihreiden ja vasemmistoliiton osalta naisten ääniosuus (87 % ja 81 %) oli korkeampi kuin koko maassa (74 % ja 72 %).

Ehdokasmäärät sukupuolittain, Keski-Suomi

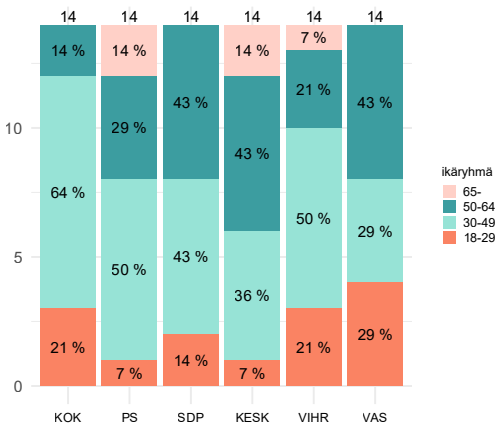
Äänimäärät sukupuolittain, Keski-Suomi

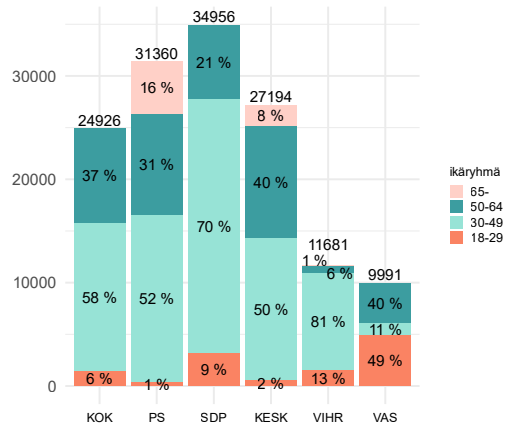
Keski-Suomen vaaliopiirissä ehdokasasettelussa 18–29-vuotiaiden osuus ehdokkaista oli korkeampi kuin koko maan tasolla keskus-taa lukuun ottamatta. Erityisen iso ero oli vasemmistoliitolla, jossa nuorten osuus oli 29 %, kun koko maassa osuus oli 13 %.

Vaikka nuorien ehdokkaiden osuus olikin suurempi kuin koko maan tasolla, ei tämä kuitenkaan realisoitunut ääniosuuksissa kuin vasemmistoliitolla ja SDP:lla. Vasemmistoliitolla ero on hurja verrattuna koko maahan, nuoret saivat 49 % puolueen äänistä, kun taas koko maan osalta nuoret saivat vain 13 %. Tämän selittää pitkälti Matleena Käppi, joka sai yli 37 prosenttia puolueen äänistä. Hän ei kuitenkaan tullut valituksi. Huomionarvoista on myös perussuomalaisien yli 65-vuotiaiden ääniosuus, joka on merkittävästi suurempi kuin koko maassa keskimäärin.

Ehdokkaat ikäryhmittäin, Keski-Suomi

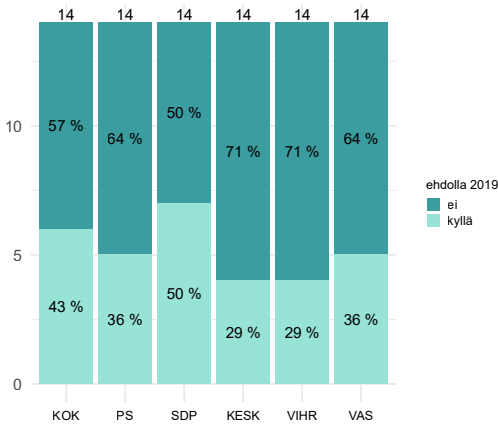

Äänimäärät ikäryhmittäin, Keski-Suomi

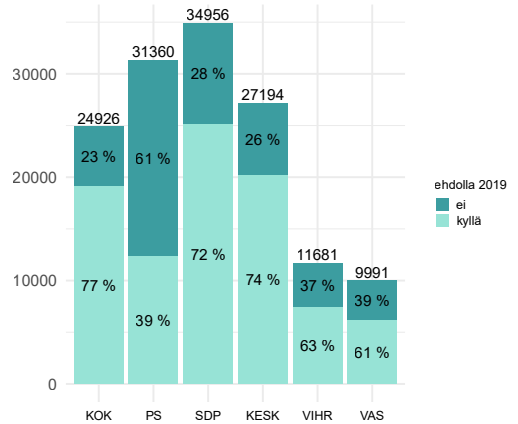

Edellisissä vaaleissa ehdolla olleiden osuus ei poikkea koko maan luvuista, mutta äänimäärissä kokoomuksen, SDP:n ja keskustan äänestäjät luottivat Keski-Suomessa 2019 ehdolla olleisiin suhteessa enemmän kuin koko maassa. Perussuomalaisissa ehdokkaat, jotka olivat 2019 ehdolla, saivat Keski-Suomessa selvästi pienemmän osuuden kuin koko maassa, mutta tämä johtuu pitkälti sillä, että vaalien 2019 ääniharava Teuvo Hakkarainen ei ollut ehdolla.

Moniko puolueen ehdokkaista oli ehdolla myös 2019, Keski-Suomi

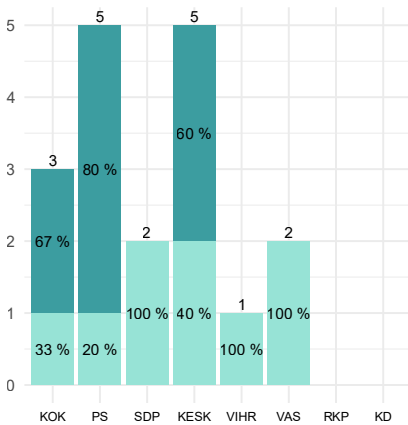
Paljonko ääniä 2019 ehdolla olleet saivat verrattuna uusiin, Keski-Suomi

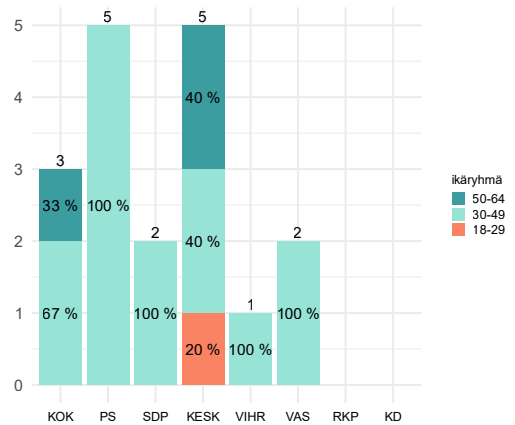
Oulu

Oulu on neljänneksi suurin vaalipiiri ja sieltä valitaan 18 kansanedustajaa. Oulun vaalipiirissä hyväksytyjä ääniä annettiin 261 715 kappaletta. Vaalipiirissä vuosikymmeniä suurimpana ollut keskusta sai tyytyä äänissä toiselle sijalle ja paikoissa jaetulle ykkössijalle perussuomalaisten kanssa. Keskustasta valittiin vaalipiiriin ainoa alle 30-vuotias edustaja.

Kansanedustajat sukupuolittain, Oulu

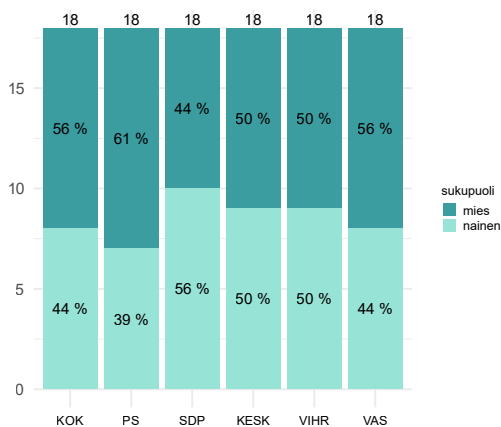

Kansanedustajat ikäryhmittäin, Oulu

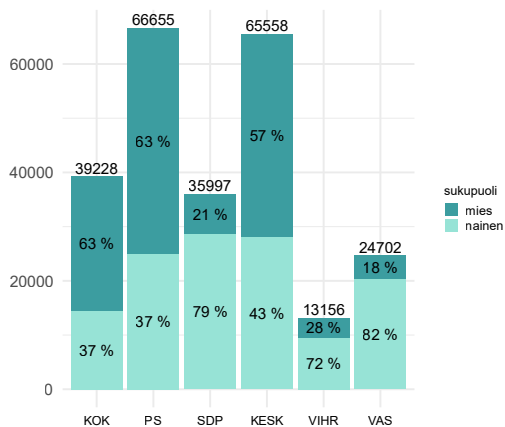

Suurimmilla puolueilla ehdokasasettelun sukupuolijako toteutui suhteellisen tasaisesti kaikilla paitsi perussuomalaisilla, ja heilläkin lähes tulkoon (39 prosenttia ehdokkaista naisia). Oulun vaalipiirissä SDP:lla, kokoomuksella ja vasemmistoliitolla naiset saivat suuremman osuuden äänistä kuin koko maassa keskimäärin. Neljä viidestä SDP:n ja vasemmistoliiton äänestäjästä valitsi naisehdokkaan.

Ehdokasmäärät sukupuolittain, Oulu

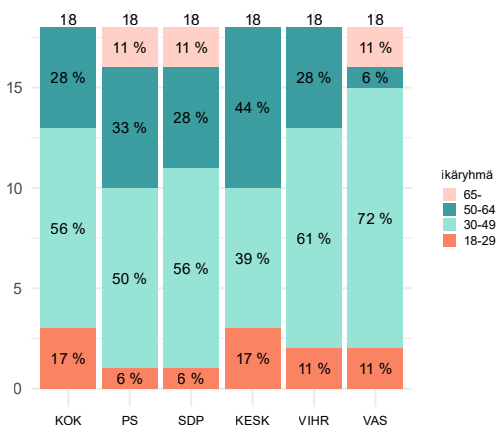
Äänimäärät sukupuolittain, Oulu

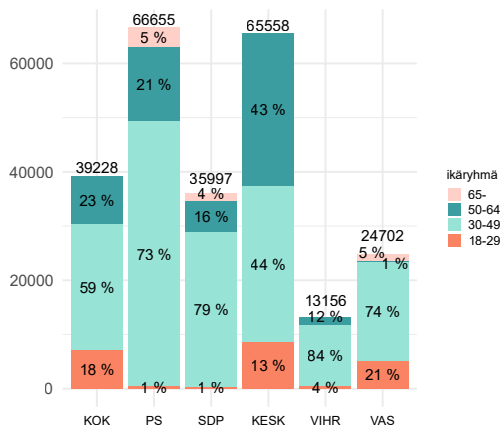
Kaikki suurimmat puolueet asettivat alle 30-vuotiaita ehdokkaita vähintään kaksi. Huomioitavaa on, että vasemmistoliiton, kokoomuksen ja keskustan nuoret ehdokkaat saivat Oulussa merkittävästi paremman osuuden listojensa äänistä kuin koko maassa keskimäärin. Keskustalla tämä ääniosuus realisoitui eduskunnan nuorimpana kansanedustajana (Olga Oinas-Panuma, 23 v.), kun taas kokoomuksella tätäkin suurempi ääniosuus antoi varakansanedustajan paikan.

Nuorten ehdokkaiden ääniosuus jäi erityisen matalaksi SDP:lla, perussuomalaisilla ja vihreillä. Toisaalta näissä puolueissa pärjäsivät 30–49-vuotiaat ehdokkaat. Valittujen joukossa on peräti 15 alle 50-vuotiasta edustajaa ja kansanedustajien keski-ikä on 41 vuotta (kaikkien kansanedustajien keski-ikä on 47 vuotta)³.

Ehdokkaat ikäryhmittäin, Oulu

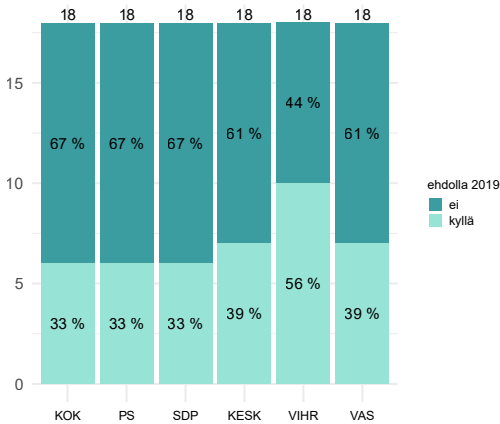
Äänimäärät ikäryhmittäin, Oulu

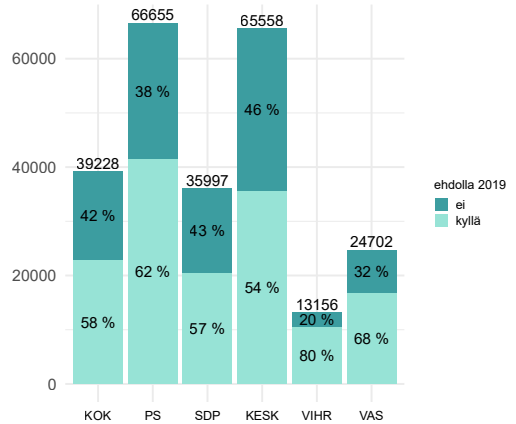
³ Ylen tulospalvelu: <https://vaalit.yle.fi/ev2023/tulospalvelu/fi/electoral-districts/12/#section-stats>

Suurimpien puolueiden listoilta kolmannes ehdokkaista oli osallistunut vuoden 2019 vaaleihin ja kaksi kolmasosaa oli uusia. Vihreät kuitenkin luotti konkariehdokkaisiin muita enemmän ja nämä ehdokkaat saivatkin huimat 80 prosenttia vihreiden äänistä.

Moniko puolueen ehdokkaista oli ehdolla myös 2019, Oulu

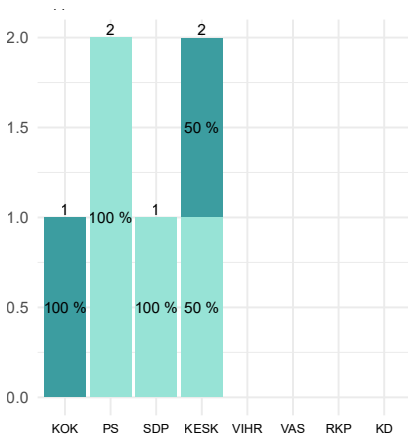
Paljonko ääniä 2019 ehdolla olleet saivat verrattuna uusiin, Oulu

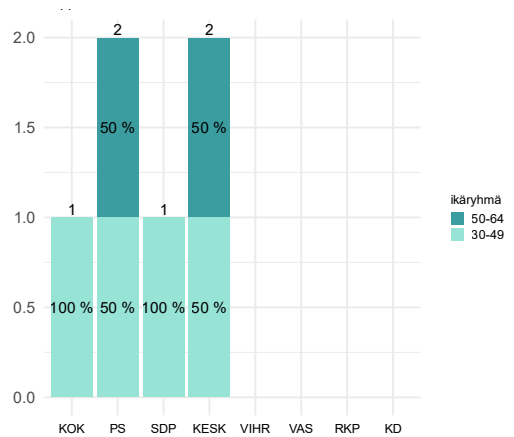
Lappi

Lappi on pienin vaalipiiri ja sieltä valitaan kuusi kansanedustajaa. Vaalipiirissä annettiin 97 904 hyväksyttyä ääntä. Vaalipiirissä vuosikymmeniä suurimpana ollut keskusta sai tyytyä äänissä toiselle sijalle ja paikoissa jaetulle ykkössijalle perussuomalaisten kanssa. Vaalipiiristä valittiin neljä naista ja kaksi miestä. Poikkeuksena muihin vaalipiireihin, molemmat perussuomalaisten edustajat ovat naisia. Nuoria tai yli 65-vuotiaita ei valittu lainkaan.

Kansanedustajat sukupuolittain, Lappi

Kansanedustajat ikäryhmittäin, Lappi

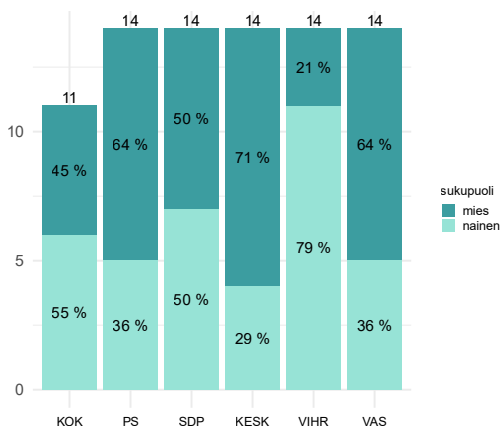

Lapin ehdokasasettelussa sukupuolijakaumat olivat epätasaiset vihreiden lisäksi keskustalla, perussuomalaisilla ja vasemmistoliitolla. Perussuomalaisten naisten osuus listalla oli 36 %, mutta perussuomalaiset naisehdokkaat saivat 73 % listansa äänistä. Tämän selittää pitkälti huimat 43 prosenttia perussuomalaisten äänistä saanut Sara Seppänen.

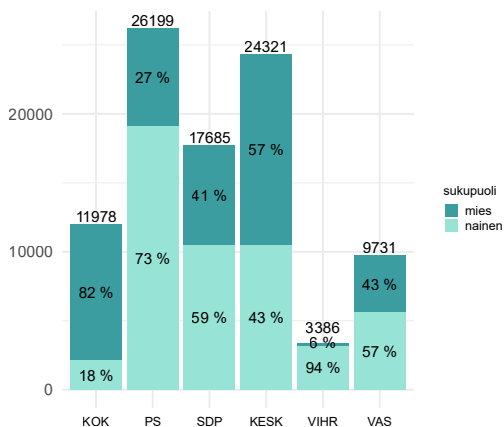
Sukupuolijakaumaltaan päinvastainen tilanne oli kokoomuksella. Vaikka ehdokasasettelu oli tasainen, saivat miesehdokkaat 82 prosenttia kokoomuksen äänistä. Tämän selittää pitkälti kokoomuksen ääniharava istuva kansanedustaja Heikki Autto, joka sai 60 prosenttia kokoomuksen äänistä. Lapissa pienenä vaalipiirinä korostuu ääniharavien valtava osuus puolueen äänistä.

Vain vihreät asetti enemmän naisia kuin miehiä; 14 ehdokkaan listalle peräti 11 naista ja vain kolme miestä. Puolueen saamista äänistä jopa 94 % meni naisehdokkaille.

Ehdokasmäärät sukupuolittain, Lappi

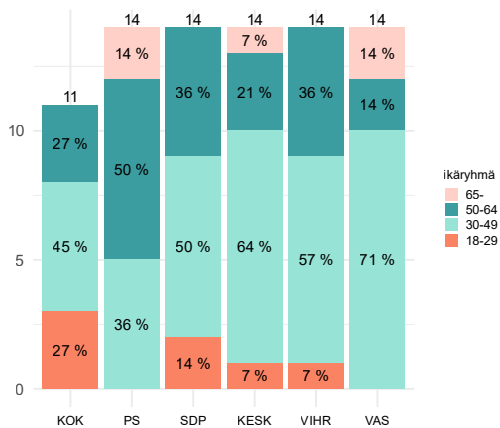

Äänimäärät sukupuolittain, Lappi

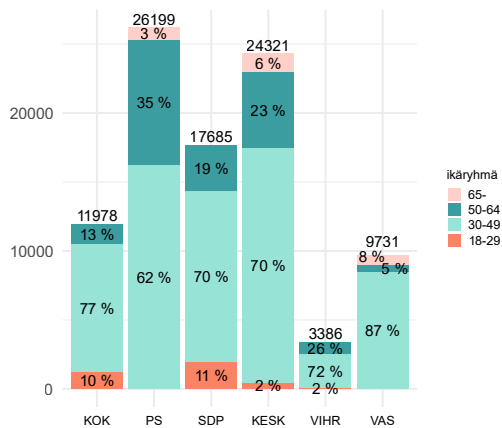

Nuorten alle 30-vuotiaiden ehdokkaiden osuus oli koko maan keskiarvoa suurempi kokoomuksella ja SDP:lla. Tämä realisoitui myös näissä puolueissa tämän ikäryhmän koko maan keskiarvoa suurempana ääniosuutena.

Ehdokkaat ikäryhmittäin, Lappi

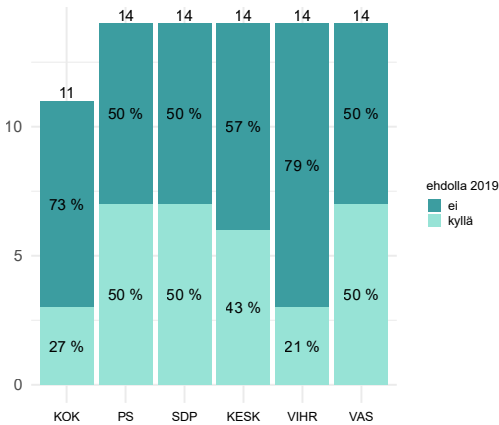

Äänimäärät ikäryhmittäin, Lappi

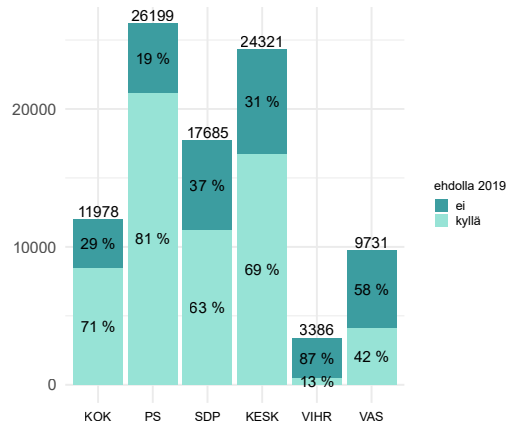

Eduskuntavaaleissa 2019 ehdolla olleita oli Lapissa erityisen vähän kokoomuksella ja vihreillä. Silti kokoomuksen konkariehdokkaat (ml. Autto) saivat 71 % äänistä, vihreillä nämä ehdokkaat saivat vain 13 prosenttia. Tämä selittyy sillä, ettei vihreiden 2019 eduskunta-vaalien ääniharava Riikka Karppinen ollut ehdolla tällä kertaa. Perussuomalaisten ehdokkaista ne, jotka olivat ehdolla vuoden 2019 vaaleissa, saivat erityisen paljon ääniä (81 prosenttia).

Moniko puolueen ehdokkaista oli ehdolla myös 2019, Lappi

Paljonko ääniä 2019 ehdolla olleet saivat verrattuna uusiin, Lappi

Johtopäätökset

Tässä selvityksessä verrattiin ehdokasasettelua vaalituloksiin. Keräsimme ja analysoimme tiedot siitä, millaisia ehdokaslistoja kuusi suurinta eduskuntapuoluetta asettivat kussakin Manner-Suomen vaalipiirissä. Selvitimme, olivatko listat sukupuolijaoltaan tasapainoiset, miten ehdokkaita asetettiin eri ikäryhmissä ja kuinka paljon eri puolueet asettivat uusia ja ns. konkariehdokkaita. Näitä tietoja vertasimme vaalituloksiin eli äänestäjien valintoihin. Kävimme läpi esimerkiksi sen, miten äänet jakaantuivat naisille ja miehille eri puolueissa ja kuinka paljon nuorten ja muiden ikäryhmien ehdokkaat keräsivät ääniä.

Suomen eduskuntavaalit käydään samanaikaisesti useissa vaalipiireissä. Käytännössä Manner-Suomen 12 vaalipiirissä on omat poliittiset asetelmansa ja ehdokasasettelunsa. Teemat ovat osin valtakunnallisia ja osin paikallisia. Puolueiden väliset jännitteet, kilpailuasetelmat ja vastakkainasettelut vaihtelevat alueittain, mutta toisaalta samaan aikaan valtakunnallinen politiikan tilanne ja julkisuus määrittelevät vaalien agenda ja vaikuttavat äänestysvalintoihin.

Gallupien vaikutus ehdokasasettelun onnistumiseen

Tässä selvityksessä useimpien puolueiden osalta havaittiin kannatusmuutosten tapahtuneen hyvin laajalti samaan suuntaan eri vaalipiireissä. Siinä missä kokoomuksen ja perussuomalaisten paikkamäärät kasvoivat tai pysyivät ennallaan kaikissa vaalipiireissä, keskusta ja vihreät kärsivät tappioita lähes jokaisessa vaalipiirissä. SDP oli muihin nähden erikoisuus, sillä puolue kasvatti paikkamääränsä neljässä piirissä, mutta hävisi kahdessa.

Vaikka ehdokasasettelu tehdään kussakin vaalipiirissä omalla työnään, on huomioitava kannatuskyselyiden vaikutus ehdokashankinnan onnistumisessa. Vaaleja edeltävän vuoden aikana julkaistavat valtakunnalliset puoluegallupit joko edesauttavat ehdokkaiden houkuttelussa tai päinvastoin luovat ennakoasetelman, jossa läpimenon mahdollisuudet näyttävät heikoilta. Tästä gallupien ja gallup-journalismin vaikutuksesta ehdokasasetteluun on käyty yllättävän vähän keskustelua. Se kuitenkin ainakin osaltaan selittää sen, miksi vaalitulokset olivat monilla puolueilla niin yhdenmukaiset eri vaalipiireissä.

Sukupuolten välinen jako listoilla ja tuloksissa

Selvitys osoitti, että koko maassa keskimäärin ehdokasasettelu oli sukupuolittunein perussuomalaisissa, joissa vain 35 % ehdokkaista oli naisia. Sen sijaan vaalituloksissa voimakkaimmat vinoumat olivat vihreissä ja vasemmistoliitossa. Vihreiden äänestäjistä peräti 74 % valitsi naisehdokkaan, ja vasemmistoliitossakin 72 %. Molempien puolueiden eduskuntaryhmät ovat myös hyvin naisvaltaiset, vihreiden edustajista 77 % ja vasemmistoliiton 82 % on naisia.

On nähtävissä, että puolueet ovat sukupuolittuneet ehdokasasettelun ja vaalituloksen perusteella. Ilmiö näkyy vaalipiirikohtaisessa tarkastelussa. Kokonaiskuva puolueiden kannatusrakenteista piirtyy paljon tarkemmin vaalipiirien analysoinnista ja vertailuista verrattuna siihen, että tarkasteltaisiin vain yleisesti koko maan tilannetta tai esimerkiksi eduskuntaryhmien kokoonpanoja.

Miehiä äänestettiin kokoomuksessa, perussuomalaisissa ja keskustassa

Perussuomalaisissa miesehdokkaat jyräsivät. Ehdokasasettelussa miespainotus oli voimakasta. Satakunnassa naisia oli yhtä paljon listalla kuin miehiä, mutta 11 muussa Manner-Suomen vaalipiirissä perussuomalaisten listoilla oli selvä miesenemmistö – Kaakkois-Suomessa jopa 80 % ehdokkaista oli miehiä.

Koko maassa 62 % perussuomalaisten äänestäjistä antoi äänensä miehelle. Voimakkainta sukupuolipainotus oli Kaakkois-Suomessa, jossa 85 % äänesti miesehdokasta. Miesehdokkaat keräsivät perussuomalaisten äänistä yli 70 % kuudessa vaalipiirissä. Vain La-

pissa perussuomalaisten äänistä enemmistö (73 %) annettiin naisille. Perussuomalaisten kansanedustajista 29 on miehiä ja 17 naisia.

Keskustan listoilla sukupuolijako oli melko tasainen. Lapissa oli ehdokasjoukossa selvä miesenemmistö (71 %). Koko maassa kaikista keskustan äänestäjistä 59 % päätyi miesehdokkaaseen. Kolmessa vaalipiirissä (Varsinais-Suomi, Häme ja Satakunta) naiset saivat keskustan listoilla enemmän ääniä kuin miehet. Miehiä suosittiin ennen kaikkea Vaasan (79 % äänistä) ja Uudenmaan (75 %) vaalipiireissä. Keskustan edustajista miehiä on 14 ja naisia 9.

Koko maassa **kokoomusäänestäjistä** 58 % valitsi miesehdokkaan. Vain Helsingin vaalipiirissä kokoomusäänestäjistä enemmistö (63 %) valitsi naisehdokkaan. Eniten kokoomuksen miesehdokkaita suosittiin Kaakkois-Suomen (83 %), Lapin (82 %) ja Keski-Suomen (72 %) vaalipiireissä. Ehdokasasettelu oli kokoomuksessa sukupuolijaoltaan tasapainoinen lähes kaikissa vaalipiireissä. Kokoomuksen valituista 29 on miehiä ja 19 naisia.

SDP:n, vihreiden ja vasemmistoliiton äänestäjät suosivat naisehdokkaita

Vihreissä naisia asetettiin ehdolle huomattavasti enemmän kuin miehiä. Vain kolmessa vaalipiirissä miehiä ja naisia oli tasamäärä tai miesehdokkaita niukasti enemmän kuin naisia. Varsinais-Suomen listalla 76 % oli naisehdokkaita ja äänestäjistä peräti 93 % valitsi naisen. Lapissa 79 % ehdokkaista oli naisia ja äänistä 94 % annettiin naisehdokkaille. Jopa 10:ssa vaalipiirissä vihreät naisehdokkaat saivat yli 70 % äänistä. Vihreiden kansanedustajista 10 on naisia ja kolme miehiä.

Vasemmistoliiton eduskuntaryhmä on sukupuolittunein. Ryhmään kuuluu yhdeksän naista ja kaksi miestä. Vaikka vasemmisto-

liiton ehdokasasettelu oli sukupuolijaoltaan tasapainoinen lähes kaikissa vaalipiireissä, äänestäjät suosivat naisehdokkaita. Miesehdokkaat saivat naisia enemmän ääniä vain kahdessa vaalipiirissä. Seitsemässä vaalipiirissä naisehdokkaat keräsivät vähintään 70 % vasemmistoliiton äänistä.

SDP:n eduskuntaryhmä on sukupuolijaoltaan tasapainoisin. Siihen kuuluu 22 naista ja 21 miestä. Ehdokkaiksi asetettiin enemmän naisia kuin miehiä. Yhdessäkään vaalipiirissä miehiä ei ollut listalla puolta enempää, mutta kokonaisuutena listat olivat tasapainoiset. Kaikissa 12 vaalipiirissä SDP:n kannattajista enemmistö valitsi naisehdokkaan. Oulun, Kaakkois-Suomen ja Helsingin vaalipiireissä naisehdokkaat saivat vähintään 75 % äänistä.

Ikäryhmien välinen vertailu osoitti nuorten olevan edelleen altavastaajien asemassa

Selvitys osoitti, että alle 30-vuotiaiden ehdokkaiden osuus listoilla vaihtelee puolueittain ja vaalipiireittäin. Merkillepantavaa on, että monissa puolueissa asetettiin listoja, joissa ei ollut lainkaan nuoria ehdokkaita. Näin ollen suurella joukolla äänestäjiä ei ollut edes mahdollisuutta äänestää nuorta ehdokasta haluamastaan puolueesta.

Perussuomalaiset asetti ehdokaslistan ilman nuorta ehdokasta viidessä vaalipiirissä, SDP kolmessa, vasemmistoliitto kahdessa ja kokoomus yhdessä. Vihreillä ja keskustalla oli vähintään yksi alle 30-vuotias ehdokas kaikissa vaalipiireissä.

Mitä enemmän nuoria ehdokkaita asetetaan, sitä enemmän he saavat ääniä. Tilastollinen tarkastelu koko aineistosta osoitti, että näin käy toki muissakin ikäryhmissä. Olisi kuitenkin sekä yhteiskunnan että puolueiden itsensä kannalta tärkeää, että nimen-

omaa nuoria saadaan mukaan ehdolle ja siten heidän kauttaan kasvatettua nuorten kiinnostusta ja osallistumista politiikkaan.

Puolueiden polarisaatio heijastelee ja ennakoi yhteiskunnan muutoksia

Suomen yhteiskunnallinen kehitys on murroksessa. Trendeinä väestön ikääntyminen, muuttoliike maalta kaupunkeihin ja koulutuserojen kasvu heijastuvat myös puolueiden toimija- ja kannatusrakenteisiin. Suomessa on oltu huolissaan siitä, että nuoret miehet eivät koulutaudu ja jäävät asumaan syrjäseuduille, kun taas naiset muuttavat kasvukeskuksiin opiskelemaan ja sittemmin kiinnittyvät työelämään. Kariikoidusti kuvattu ilmiö näkyy myös puolueiden kannatusrakenteissa.

Suurimmista eduskuntapuolueista perussuomalaiset on voimakkaasti miehinen ja vihreät vielä tätäkin voimakkaammin naisvaltainen. Lisäksi puolueiden kannatus vaihtelee alueittain. Eduskuntavaaleissa 2023 suurin muutos aikaisempaan oli, ettei keskusta ollut enää suurin puolue yhdessäkään vaalipiirissä, vaan perussuomalaiset voitti ennen kaikkea ns. maakuntien Suomessa.

Puolueiden eriytyminen toisistaan on osa kuplautumista, jota vahvistaa osaltaan sosiaalinen media ja ylipäätään ihmisten erilaiset tavat saada tietoa ja näkökulmia oman ajattelunsa tueksi. Yhteiskunnallisen eheyden näkökulmasta olisi hyvä, että puolueiden kannatusrakenne ei vahvistaisi tätä eriytymiskehitystä.

Vaikka eri puolueilla on omat ydinosaamisalueensa ja vahvuutensa asiakysymyksissä, tulisi viestinnällä tavoittaa laajasti erilaisia kansalaisia. Yhtenä kasvavana väestöryhmänä ovat maahanmuuttaneet, joiden tavoittaminen ei onnistu, ellei asiaan kiinnitetä erityistä huomiota puolueiden toiminnassa. Onnistuminen

kotoutumisessa edellyttää sitoutumista myös yhteiskunnalliseen järjestelmään. Tätä problematiikka on käsitelty laajemmin Ajatuspaja Toivon selvityksessä ”Katsomosta kentälle” (2022).

Yhtäältä puolueiden kannatusrakenteet heijastelevat, mitä yhteiskunnassa on tapahtunut, mutta toisaalta ne myös luotsaavat ja rakentavat tulevaa. Puolueiden piirijärjestöineen ja puolueosastoineen tulisi nähdä itsensä nimenomaan muutoksenteijöinä ja laatia esimerkiksi ehdokasasettelunsa tällaisen ajattelutyön pohjalta. Millainen puolue haluamme olla jatkossa ja ennen kaikkea, miten tulevaisuudessa vaikutamme yhteiskunnalliseen kehitykseen? Edustuksellinen demokratia edellyttää puolueilta edustavuutta. Yhden asian liikkeet ovat toisenlaisia yhteiskunnallisia muutosajureita.

Selvityksestä käy ilmi, kuinka vaikeaa nuoria on saada mukaan ehdolle ja miten useimmiten vielä vaikeampaa on saada nuorille ehdokkaille ääniä. Äänestysaktiivisuus nuorten keskuudessa kuitenkin nousi vuoden 2019 vaaleista, joten kysyntää ja kiinnostusta politiikkaan nuorilla vaikuttaa olevan. Ovatko puolueiden toimintatavat tätä päivää? Osuuko viestintä yhteen nuorten mediakäytännön kanssa?

Toivottavaa olisi, että puolueet pyrkisivät mahdollisimman tasapainoiseen ehdokasasetteluun niin sukupuolten kuin ikäjakamien osalta ottaen tuki huomioon myös sosiodemografiset tekijät koulutustaustasta vieraskielisyyteen.

Suomalaisen yhteiskunnan vahvuus on yhtenäisyydessä ja kompromissitaidoissa. Puolueiden eriytyminen rakenteellisesti toisistaan vaikeuttaa yhteisen ymmärryksen löytämistä.

